

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
____-umumiy o'rta ta'lim maktabi
boshlang'ich sinf o'qituvchisi

_____ning
2025-2026-o'quv yili 4-sinf
matematika fanidan I chorak uchun

DARS

ISHLANMALARI

DIQQAT

Unutmang!!! Ushbu hujjat sizga hech kimga tarqatmaslik sharti bilan **OMONAT** qilib berildi. Agar ushbu hujjat sizga boshqalar orqali kelib qolgan bo'lsa ham **OMONAT** hisoblanadi.

Ushbu **OMONAT**ni faqat o'zingiz uchun foydalaning. Hech kimga bermang, hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Tijoriy maqsadda foydalanmang.
Internet va Veb-sayitlarga joylamang.
Telegram orqali kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT QILMANG.

Telegram orqali admin **Nabiyev Zokirjon**
bilan bog'lanish **90-530-68-66** yoki **Nza456**

2025-2026-o‘quv yili 4-sinf matematika fanidan I chorak uchun
taqvim mavzu rejasi

№	O‘tiladigan mavzular rejasi	Nazariy soat	Dars o‘tkazish muddati	Dars o‘tkazilgan sana
1.	Takrorlash. Ko‘p xonali sonlar	1		
2.	Takrorlash. Ko‘p xonali sonlar bilan amallar	1		
3.	Takrorlash. Ko‘p xonali sonlar bilan amallar	1		
4.	Takrorlash. Amal hadlari	1		
5.	Takrorlash. Harakatga doir masalalar	1		
6.	Takrorlash. Formulalar	1		
7.	Takrorlash. Ish unumdorligiga doir masalalar	1		
8.	Takrorlash. Tenglamalar va tengsizliklar	1		
9.	Takrorlash. Koordinata nuri va burchagi	1		
10.	Takrorlash. Vaqt	1		
11.	Takrorlash. Yuza va perimetr	1		
12.	Bo‘luvchilar va karralilar	1		
13.	10 ga bo‘linish alomati	1		
14.	5 ga bo‘linish alomati	1		
15.	2 ga bo‘linish alomati	1		
16.	3 ga bo‘linish alomati	1		
17.	9 ga bo‘linish alomati	1		
18.	4 ga bo‘linish alomati	1		
19.	Masalalar yechish	1		
20.	Masalalar yechish	1		
21.	1-nazorat ishi	1		
22.	Xatolar ustida ishlash	1		
23.	Loyiha	1		
24.	To‘plamlar va ma’lumotlar	1		
25.	Ma’lumotlarni taqdim etish usullari	1		
26.	Ma’lumotlarni taqdim etish usullari	1		

27.	Chastota	1		
28.	Amaliy masalalar	1		
29.	Amaliy topshiriqlar	1		
30.	Parallel va perpendikular to'g'ri chiziqlar	1		
31.	Koordinata nuri	1		
32.	Koordinata burchagi	1		
33.	Ustunli diagramma	1		
34.	Chiziqli diagramma	1		
35.	Amaliy masalalar	1		
36.	Grafik	1		
37.	Masalalar yechish	1		
38.	Masalalar yechish	1		
39.	Venn diagrammasi	1		
40.	Masalalar yechish	1		
41.	Masalalar yechish	1		
42.	2-nazorat ishi	1		
43.	Xatolar ustida ishlash	1		
44.	Loyiha	1		
45.	Ekologik masalalar	1		

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Ko'p xonali sonlar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ko'p xonali sonlar, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1.0 'qing. Har bir sonning sinflari va xonalarini ayting. Har bir sonda nechta to'liq o'nlik, to'liq yuzlik, to'liq minglik bor?

O'zbekiston Respublikasi hududi 448 924 kvadrat kilometr. Hududining kattaligi bo'yicha dunyoda 56-o'rinni egallaydi. Respublika shimoldan janubga 925 km ga, g'arbdan sharqqa 1 400 km ga cho'zilgan.

O'zbekiston beshta davlat: shimol va g'arbdan Qozog'iston Respublikasi, sharqdan Qirg'iziston va Tojikiston Respublikalari bilan, janubdan Afg'oniston va Turkmaniston Respublikalari bilan chegaradosh. Chegaralarining umumiy uzunligi 6 221 km.

2. Sonlarni ko'rsatmalarga muvofiq o'zgartiring.

a) 345 790 sonida o'n minglar xonasidagi sonni 3 taga orttiring.

b) 150 780 sonida yuzlar xonasidagi sonni 4 taga kamaytiring.

d) 327 221 056 sonida bir millionlar xonasidagi sonni 1 taga orttiring.

e) 611 090 008 sonida birliklar xonasidagi sonni 3 taga kamaytiring.

3. Shaharlarni ular aholisi sonining o'sib borishi tartibida ayting.
O'zbekiston shaharlari aholisi

Jizzax	136 522	Toshkent	2 135 777
Namangan	408 530	Andijon	352 614
Termiz	120 823	Urganch	136 359
Buxoro	237 878	Nukus	258 192

4. Qanday so'z yashiringan? Lining respublikamizga aloqasi bormi?

876 564 - 132 • (41 090 - 37 697) : 33 - 432 000 : 150

Y 13 572 D 450 756 L 2 880 T 560 349

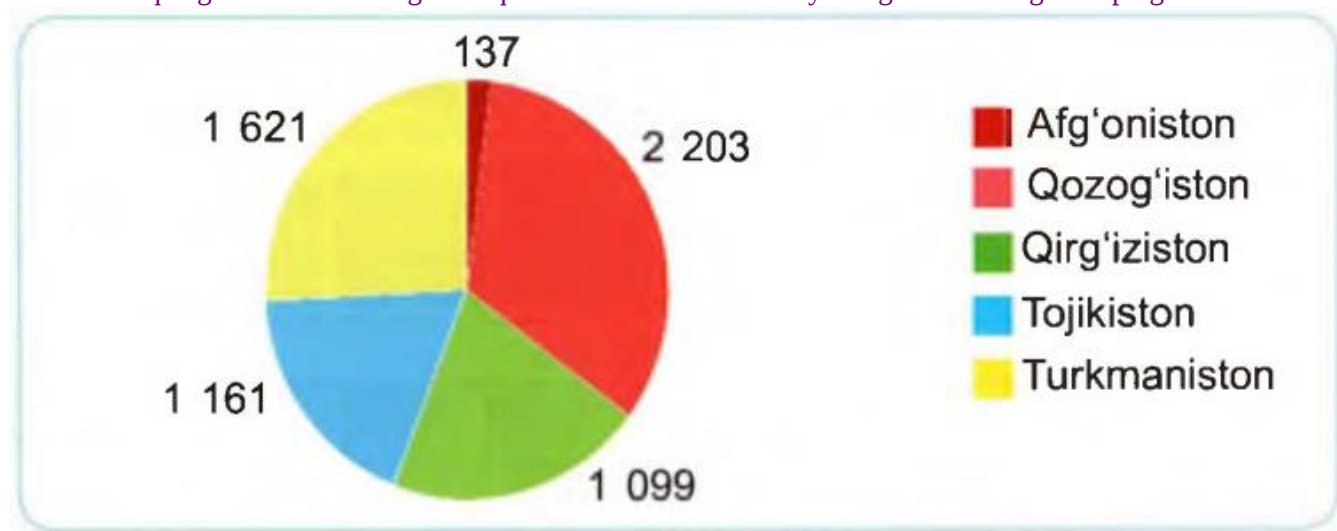
S 3 393 A 447 876 O 862 992 V 860 112

5. O'zbekiston Respublikasi 1991-yil 31-avgust kuni mustaqil Davlat

deb e'lon qilindi. O'zbekiston Respublikasi necha yildan beri

mustaqil?

6. Diagrammadan O'zbekiston qaysi davlat bilan eng uzun, qaysi davlat bilan eng qisqa chegaraga ega ekanini aniqlang. O'zbekistonning boshqa davlatlar bilan umumiy chegarasi uzunligini toping.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: 2022-yilning birinchi kunida O'zbekistonda 2 316 nafar bola tug'ilgan bo'lsa, ikkinchi kuni 1 056 nafar qiz va 1 099 nafar o'g'il bola dunyoga keldi. Qaysi kuni kam va qancha kam bola tug'ildi? 2022-yilning dastlabki ikki kunida jami necha nafar chaqaloq tug'ilgan?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Ko'p xonali sonlar bilan amallar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ko'p xonali sonlar bilan amallar sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

N ^o	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

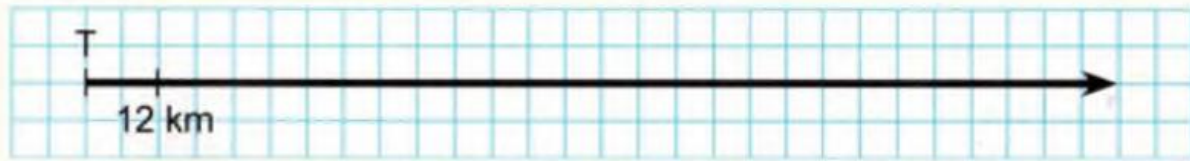
III. Yangi mavzu bayoni:

1. Toshkentdan boshqa aholi punktlariga borish yo'lida bir xil oraliq masofalarda simyog'ochlar o'rnatildi. Simyog'ochlarda Toshkentdan bosib o'tilgan kilometrlar soni qayd etilgan. Qolgan simyog'ochlarni raqamlang. Ko'rsatilgan shaharlargacha bo'lgan masofalarni toping.

2. Toshkent viloyati xaritasida bir santimetrga haqiqiy yo'lining 12 kilometri to'g'ri keladi. Sonli nur chizing. Birlik kesma sifatida 2 ta katakni oling. Unda 12 km ni belgilang. Sonli nurda Keles (1 cm), Angren (9 cm), G'azalkent (6 cm), To'ytepa (3 cm) shaharlari qayerda joylashganini ko'rsating. Ulardan Toshkent shahrigacha bo'lgan masofalarni toping.

Namuna:

3. Toshkent shahridagi ushbu binolarning qurilish sanalarini ortib borish tartibida belgilang. Ulardan qaysi biri eng qadimiy? Qaysi biri eng zamonaviy?

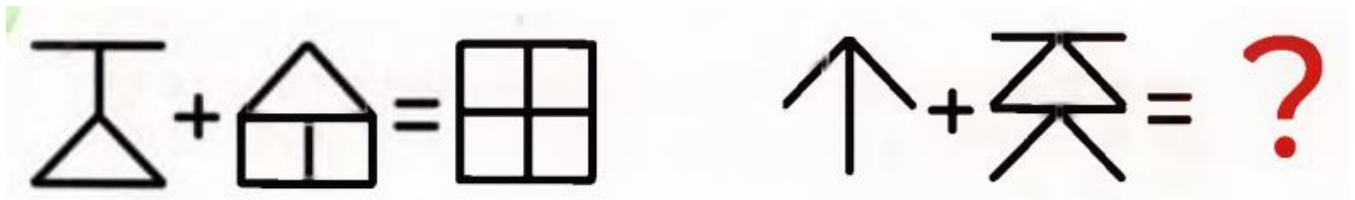
Do'mbirobod masjidi 1992-yil	Minor masjidi 2014-yil	Nosirxon ota masjidi 1990-yil
To'xtaboy masjidi 1908-yil	Oxunguzar masjidi 1775-yil	Hastimom majmuasi 2007-yil

4. Qo'shish va ayirishning asosiy xossalari eslang. Hisoblashning qulay usulini tanlang.

- a) $102 + 175 + 398$ b) $46 + 178 + 54$
d) $109 + 27 + 91 + 273$ e) $12 + 45 + 288 + 155$
f) $(265 + 147) - 165$ g) $(118 + 486) - 136$
h) $1000 - 234 - 566$ i) $987 - (139 + 687)$

5. Toshkent shahrida 8 ming 556 gektar maydonni turar joy binolari egallagan, bu sanoat korxonalari egallagan maydonga nisbatan 13 ming 697 gektar kam. Turar joy binolari va korxonalar necha gektar yerni egallagan?

6. So'roq belgisi o'rnida nima turishi kerakligini toping.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Toshkent bo'ylab sayohatga 139 nafar erkak, ulardan 84 nafar ko'p ayol, erkaklardan 47 nafar ko'p bolalar chiqishdi. Sayohatga borganlarning umumiy soni nechta?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ko'p xonali sonlar bilan amallar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ko'p xonali sonlar bilan amallar sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarni aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatlarga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqтира olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Turli mamlakatlarda valyutalar qanday nomlanishini aniqlash uchun javoblari bir xil bo'lgan misollarni moslashtiring.

Argentina 17 · 7	Daniya 31 · 8	Koreya 24 · 6	Nigeriya 43 · 5
Krona 221 + 27	Nayra 207 + 8	Peso 131 – 12	Vona 160 – 16

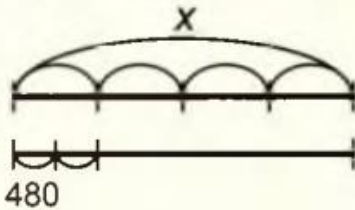
2. Valyuta kursi - xorijiy valyutaning o'zbek so'miga teng bo'lgan qiymati. Dollarning bugungi kundagi kursi 10 950 so'm. Amir quyidagi tovarlarni sotib olmoqchi.

Telefon 	Quloqchinlar 	Kepka 	Klaviatura
\$ 250	\$ 45	\$ 12	\$ 37

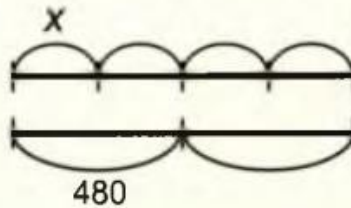
Bu tovarlar uchun Amir milliy valyutamizda necha so'm to'laydi?

3. Har bir tenglama uchun mos sxemani tanlang.

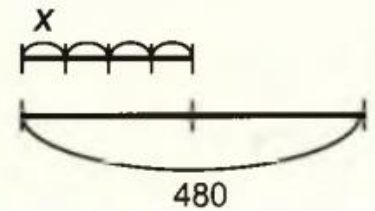
$$x \cdot 4 = 480 : 2$$

$$x \cdot 4 = 480 : 2$$

$$x : 4 = 480 : 2$$

4. Sayyoh bankda 200 dollar va 400 yevro almashtirdi. Agar dollar kursi 10 380 so'm, yevro kursi 12 120 so'm bo'lsa, ushbu ifodalar nimani anglatadi?

200 - 10 380 400 - 200 200 - 10 380 + 400 - 12 120

400 - 12 120 12 120 - 10 380 400 - 12 120 - 200 - 10 380

5. Bir kuni ayyor Xo'ja Nasriddin ochko'z boyga saboq bermoqchi bo'libdi. U boyga har safar ko'prikan o'tganida uning tangalarini ikki baravar ko'paytirib berishni va'da qildi. Lekin shunday shart qo'ydi, ko'prikan oxirida boy unga 24 tanga berishi kerak. Boy rozi bo'ldi va uchinchi o'tishdan keyin u butunlay pulsiz qoldi. Boyning tangalari avval qancha edi?

6. Masalalarni yechish uchun ifodalar yozing va ularni hisoblang.

a) Aziza turli mamlakatlar tangalarini yig'adi. Unda 235 ta Afrika tangalari, Afrika tangalaridan 2 baravar ko'p Amerika tangalari va Amerika tangalaridan 270 ta kam Yevropa tangalari bor. Azizada jami nechta tanga bor?

b) Jasur pullar tarixini o'rganmoqda. Frank pul birligi 1361-yildan beri mavjud bo'lib, peso pul birligi undan 136 yil keyin paydo bo'lgan. Peso necha yildan beri amalda qo'llanilmoqda?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Amal hadlari

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Amal hadlari, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni

boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar ko'rinishida berilgan statistik ma'lumotlarga asoslanib, turli obyekt va hodisalarni taqqoslay olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ko'paytirish jadvalidan foydalanib, narsalar ortida qanday sonlar yashiringanini aniqlang.

	905	806	707	608	509
25					
36					
47					
58					
69					

2. Har bir sxema uchun mos ifoda tanlang. Lining qiymatini hisoblang.

$(85\ 044 + 98\ 076) : 28$	$42\ 698 + 15\ 309$
$\boxed{} - 1\ 156$	$71 \cdot \boxed{}$
$\boxed{}$	$\boxed{}$

$85\ 044 + 98\ 076 : 28 - 1\ 156$	$71 \cdot 42\ 698 + 15\ 309$
$(85\ 044 + 98\ 076) : (28 + 1\ 156)$	$71 \cdot (42\ 698 + 15\ 309)$
$(85\ 044 + 98\ 076) : 28 - 1\ 156$	$71 \cdot 15\ 309 + 42\ 698$

3. Sayohatga 3 456 kishi ketmoqda. Ularni katta avtobuslarda 36 kishidan yoki kichik avtobuslarda 24 kishidan olib borish mumkin. Qaysi holatda ko'p va nechta ko'p avtobus kerak bo'ladi?

4. Sayyoh muzlatgich uchun 18 000 so'mga 6 dona magnitli meva va 23 000 so'mga 4 dona magnitli haykalcha sotib oldi.

a) U jami qancha pul sarflagan?

b) Agar xariddan oldin uning puli 500 000 so'm bo'lgan bo'lsa, qancha puli qolgan?

5. Tushirib qoldirilgan sonlarni toping.

6. Ifodalar tuzing. Ularning qiymatlarini hisoblang.

a) Yozda tog' sihatgohlarida 36 072 nafar, shahar sihatgohlarida esa 3 marta kam odam dam oldi. Yozda sihatgohlarda necha nafar odam dam olgan?

b) Sayyoh tog'larda 3 hafta, ko'l yaqinida esa 4 kun kam dam oldi.

U jami necha kun dam oldi?

7. Guruhda 100 nafar sayyoh bor. Ulardan 35 nafari nemis tilini, 30 nafari fransuz tilini, 41 nafari ingliz tilini biladi. Ingliz va fransuz tilini 8 kishi, nemis va ingliz tilini 6 kishi, fransuz va ingliz tilini 4 kishi biladi. Ikki kishi shu uchta tilni biladi. Qancha sayyoh bu tillarning birortasini ham bilmaydi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Harakatga doir masalalar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Harakatga doir masalalar, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarning ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish;

guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

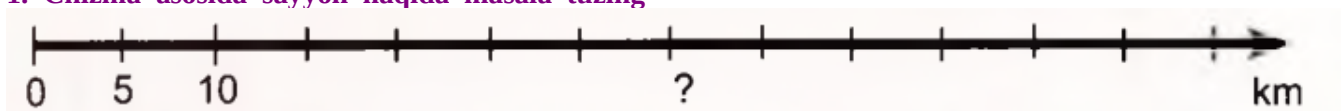
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Chizma asosida sayyoh haqida masala tuzing

a) Uning tezligi haqida nima deyish mumkin?

b) Sayyoh 4 soatda qancha masofani bosib o'tadi?

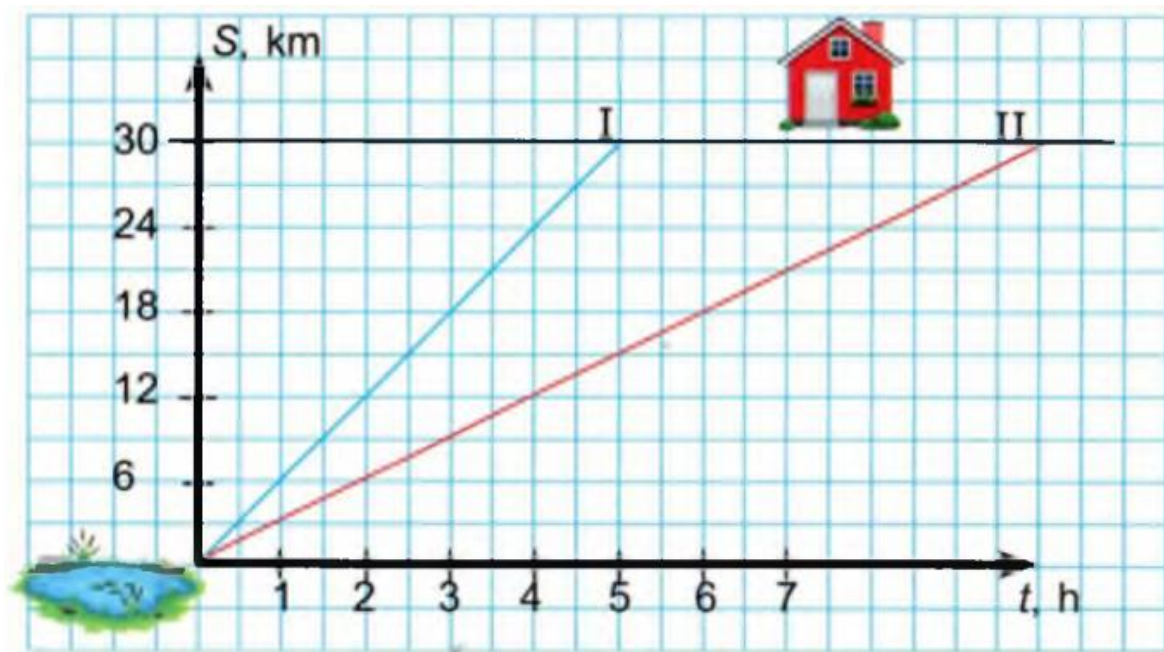
d) U 60 km ni bosib o'tish uchun necha soat yurishi kerak bo'ladi?

e) O'tilgan yo'lining tezlikka bog'liqligini qanday formula bilan ifodalash mumkin?

2. Birinchi velosipedchi 7 soatda 175 km, ikkinchisi 9 soatda 207 km masofani bosib o'tdi. Qaysi velosipedchining tezligi katta? Masala yechimini jadval shaklida ifodalang.

	S	t	v
Birinchi velosipedchi			
Ikkinchi velosipedchi			

3. Chizmada ikki sayyohning harakat grafigi berilgan. Chizma bo'yicha savollarga javob bering.

- Sayyohlar qayerdan yo'lga chiqishdi? Ular qayerga ketyapti?
- Ular qanday masofani bosib o'tishlari kerak?
- Har bir sayyoh necha soat yurgan?
- Ikkinchi sayyoh necha soatda 18 km masofani bosib o'tgan?
- Har bir sayyoh qanday tezlikda yurgan?
- Birinchi sayyohning tezligi ikkinchisining tezligidan qancha ortiq? Necha marta ortiq?

4. Masalani amallar bo'yicha yeching.

O'tgan yili tog' sihatgohiga 56 ming 490 nafar dam oluvchi tashrif buyurgan bo'lsa, ularning uchdan bir qismi chang'ichilar edi. Bu yil sihatgohga 5 930 nafar ko'p dam oluvchi tashrif buyurdi. Bu yil chang'ichilar barcha dam oluvchilarning chorak qismini tashkil etdi. Qaysi yilda chang'ichilar ko'p va necha nafar ko'p bo'lgan?

5. Chang'ichi siniq chiziq bilan tasvirlangan yo'ldan yurdi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Formulalar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga formulalar, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarning ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Jadvaldan foydalanib, har bir xaridning umumiy qiymatini aniqlang.

Suyakli mol
go'shti, 1 kg
58 000 so'm

Sabzi, 1 kg
5 000 so'm

O'simlik yog'i,
1 litri
24 000 so'm

Qo'y go'shti,
1 kg
78 000 so'm

Tuxum,
10 donasi
12 000 so'm

Piyozi, 1 kg
7 000 so'm

Kartoshka,
1 kg
6 000 so'm

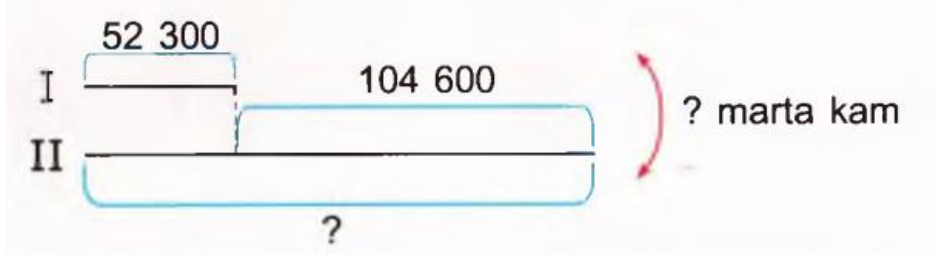

Guruch, 1 kg
14 000 so'm

Shakar, 1 kg
17 000 so'm

2. Ushbu sxema bo'yicha yechiladigan xaridga doir bir nechta masala o'ylab toping. Tuzgan masalalaringizdan birining yechimini yozing.

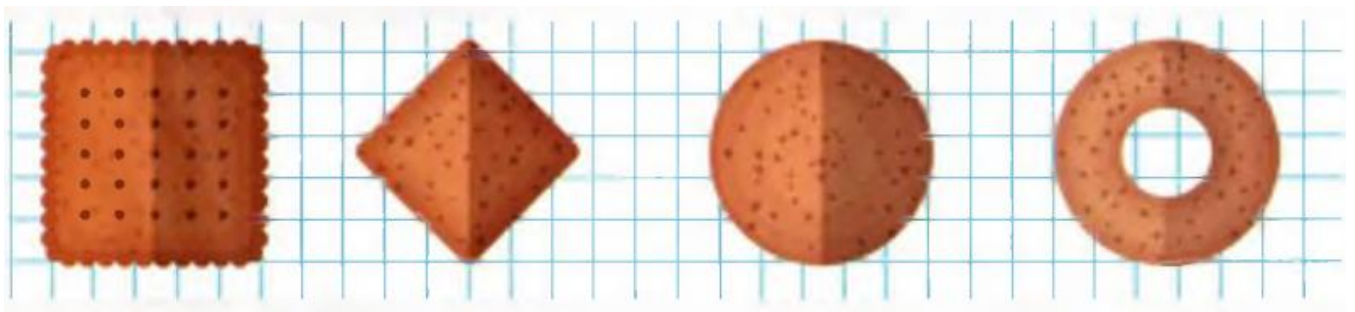
2. Masalalar uchun ifodalar tuzing. O'ylab ko'ring, ularni qanday qilib tez hisoblash mumkin?

a) Bozorda shaftoli uchun 68 000 so'm, uzum uchun 39 000 so'm, olma uchun 32 000 so'm to'landi. Mevalar uchun jami necha so'm to'landi?

b) Xaridlar ro'yxatida go'sht va tovuq bor. Go'shtning umumiy qiymati 230 000 so'm, tovuq go'shtining umumiy qiymati 190 000 so'm. Sotuvchi 30 ming so'm chegirma qildi. Xarid uchun qancha to'landi?

d) Onamning hamyonida 900 000 so'm bor. Onam avval 165 000 so'mga ko'ylak, keyin 135 000 so'mga shim sotib oldilar. Onamning hamyonida qancha pul qoldi?

3. Har bir pecheniyning qalinligi bir xil. Qaysi pecheniy uchun ko'proq xamir ishlatilgan?

4. Pecheniy to'g'ri burchakli parallelepiped shaklidagi qutiga qadoqlangan. Qutining bo'yi 42 cm, eni undan 26 cm qisqaroq. Lining balandligi 5 dm 3 cm. Qutining hajmini hisoblang.

5. Ifodalarning qiymatini hisoblang. To'rt xonali qiymatlarni kamayish tartibida yozib, odatda, kamyob dizaynga ega kiyim va poyabzallarni sotadigan do'kon nomini bilib oling.

A $220\ 657 - 9 \cdot 22\ 600$

B $222\ 000 : 37 + 1\ 256$

I $1\ 903 + 4 \cdot 12$

K $1\ 318 - 46\ 000 : 230$

T $22\ 988 : 4 - 1\ 819$

U $322\ 635 : 15 - 205 \cdot 77$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Furqat aka bozordan 1 kilogrami 78 000 so'mdan 2 kg go'sht, 14 000 so'mdan 5 kg guruch, 17 000 so'mdan 7 kg shakar sotib oldi. Agar unda 3 000 000 so'm bo'lsa, qancha puli qolgan?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Ish unumdorligiga doir masalalar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ish unumdorligiga doir masalalar, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Qonuniyatni aniqlang va narsalarni sanang.

		...				...	
20 296	20 298		20 312	7 999 997	7 999 999		8 000 021

		...	
659 785	659 796		659 884

2. Ifodalar tuzing va savollarga javob bering.

a) Avtomat soatiga 6 480 quti sut qadoqlaydi. U bir minutda necha quti sut qadoqlaydi?

b) Avtomatning ish unumdorligi 1 minutda 160 quti dorini qadoqlashga mo'ljallangan. Avtomat 1 soatda necha quti dorini qadoqlaydi?

d) Bir smenada sariyog' qadoqlash mashinasi 24 000 quti sariyog' qadoqlaydi. Agar avtomatning ish unumdorligi soatiga 3 000 quti bo'lsa, smena necha soat davom etgan?

3. Masalani yechishda jadvaldan foydalaning.

Kulol birinchi kun 40 ta ko'za yasadi, ikkinchi kun esa birinchi kundagidan 16 ta ortiq ko'za yasadi. U hammasi uchun 12 soat sarfladi. Agar kulolning ish unumdorligi o'zgarmagan bo'lsa, u har kuni necha soat ishlagan?

	A	v	t
I	40 ta	Bir xil	Ⓢ h
II	?, 16 ta ko'p		Ⓢ h

4. Diagrammadan foydalanib, savollarga javob bering

a) 1 ta ipak ko'ylak uchun necha metr ip kerak? U necha kilometr ga teng?

b) 27 ta ipak ko'ylak tikish uchun nechta tut daraxti kerak bo'ladi?

d) Agar bir g'altak ip 100 m bo'lsa, bir tup tut daraxtidan necha g'altak ip olish mumkin?

5. Ikkita gilamdo'z gilam to'qimoqda. Birinchi gilamdo'z uzunligi 3 m, eni 2 m bo'lgan gilamni 96 kunda to'qib bo'ldi. Ikkinchi gilamdo'z uzunligi 5 m, eni 4 m bo'lgan gilamni 360 kunda to'qib bo'ldi.

Qaysi gilamdo'zning ish unumdorligi yuqori?

6. Hunarmandning savatida qizil, sariq va yashil rangli 15 dona ip kalavasi bor. Qizil kalavalar sariqlarga qaraganda 7 marta ko'p. Savatda nechta yashil kalava bor?

7. Jadvalni to'ldiring va masalani yeching.

Birinchi ustaga 150 ta laganga, ikkinchisiga esa undan 60 ta ko'p laganga buyurtma berildi. Birinchisi bu ishga 25 soat, ikkinchisi esa 5 soat ko'p vaqt sarfladi. Kimning ish unumdorligi yuqori?

	Ish unumdorligi, v	Ish vaqti, t	Ish hajmi, A
I usta			
II usta			

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Tenglamalar va tengsizliklar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Tenglamalar va tengsizliklar, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

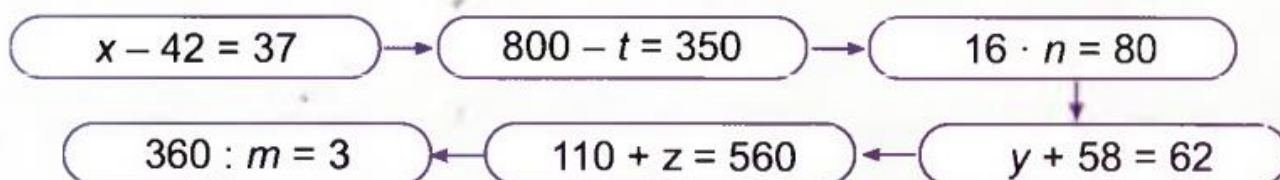
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Tenglamaning noma'lum hadi qanday topilishini eslang.

Ushbu darsda qaysi kasb egasi haqida so'z borayotganini aniqlang.

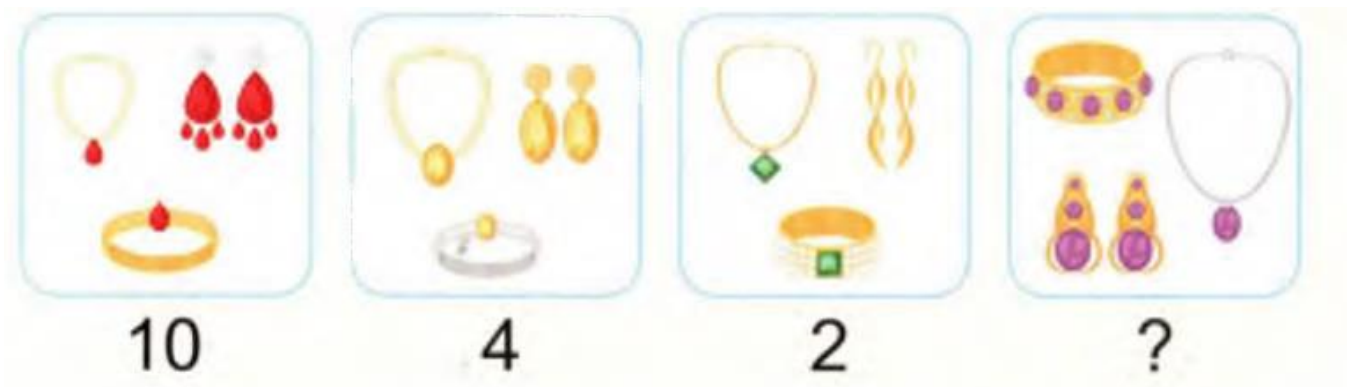
L	B	A	R	I	K	G	N	O	P	R	S	T	Z
17	10	450	5	320	6	4	105	45	130	120	64	90	79

2. Tengsizliklarni yozing. Noto'g'ri tengsizlikni toping.
- a) 439 soni 291 va 187 sonlari yig'indisidan kichik.
- b) 167 soni 1 134 va 9 sonlari bo'linmasidan katta.
- d) 198 va 1 sonlari ayirmasi 198 va 1 sonlari bo'linmasidan katta.
3. Uzunliklar qo'yiladigan taglik to'g'ri to'rtburchak shaklida. Taglikning bo'yi 315 mm va eni 20 cm. Lining perimetri va yuzini toping.
4. Ushbu tengsizliklarning yechimi bo'lgan bir xonali sonlarni sanab bering.
- $$y < 8 \quad \kappa < 103 - 96 \quad 12 - t < 7$$
- $$z > 6 \quad b > 141 - 133 \quad 5 + m > 14$$
5. Noma'lumlarning berilgan qiymatlari uchun ifodalar yozing va ularning qiymatlarini hisoblang.
- a) Bir oyda usta n ta tilla bilakuzuk, 28 ta kumush va 29 ta tilla uzuk yasadi. Usta oy davomida nechta zargarlik buyumlari yasagan? ($n = 71$)
- b) Savdo yarmarkasiga 37 dona marvaridli marjon va 43 dona feruza toshli marjon olib kelindi. Yarmarkaning birinchi kuni x dona marjon sotilgan bo'lsa, qancha marjon qolgan? ($x = 37$)
- d) Usta uch xil toshdan zargarlik buyumlari yasaydi. Uning ish dastgohi oldida jami tta tosh bor. Ulardan 312 tasi yoqut, 288 tasi feruza va qolganlari durlar. Ustada nechta dur bor? ($f = 800$)
6. Tenglamalar tuzing va ularni qulay usulda yeching.

7. Boshqotirmanani yeching.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Vitrinadagi zargarlik buyumlari to'rtburchak shaklidagi shisha ostida saqlanadi. Shishaning bo'yi 75 cm, eni esa undan 190 mm qisqa. Agar bir kvadrat detsimetr oyna 640 so'm tursa, unda oyna uchun qancha pul to'lash kerak bo'ladi?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Koordinata nuri va burchagi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Koordinata nuri va burchagi, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

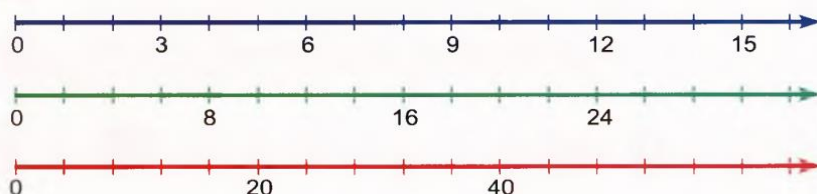
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

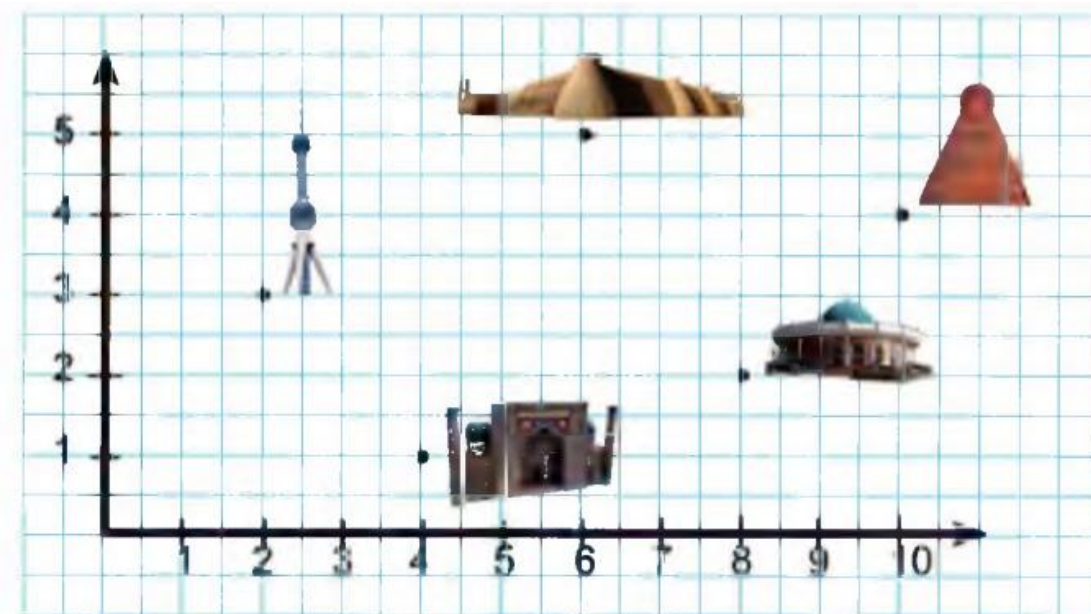
1. Juft sonlarni tanlab oling va ularni o'sish tartibida joylashtiring Qanday so'z hosil bo'ldi? Bu nima degani?

A	N	I	R	CH	S	T	L	P	O	G	H	B	E
219	390	104	48	91	302	356	107	11	370	78	211	19	58

2. Har bir nurdagi bo'limlar qiymati nimaga teng? Tushirib qoldirilgan sonlarni ayting.

3. Koordinata burchagidagi inshootlarning koordinatalarini ayting.
Bular qanday inshootlar?

4. Masalaga ifoda tuzing va uni yeching.

Registon maydoniga dushanba kuni 1 300 nafar, seshanba kuni undan 240 nafar ko'p, chorshanba kuni esa dushanba kunidagidan 130 nafar kam sayyoh tashrif buyurdi. Registon maydoniga shu uch kunda jami necha nafar sayyoh tashrif buyurgan?

5. Tenglamalarni yeching.

$$(340\,724 - 339\,224) \cdot x + 23\,784 = 263\,413 - 227\,629$$

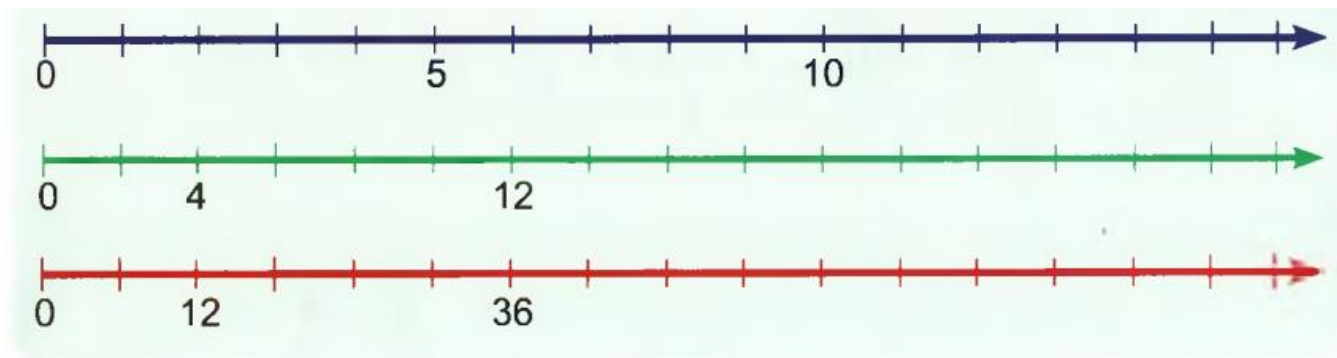
$$(125\,828 + 543\,772) : y + 19\,230 = 96\,324 - 75\,894$$

6. Agar sayyoh 3 dona do'ppi sotib olsa, unda 70 000 so'm qoladi. Agar u 5 dona do'ppi sotib olsa, unga 10 000 so'm yetmaydi. Bitta do'ppi necha so'm turadi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Darftaringizga ushbu sonli nurlarni chizing. Har bir sonli nur uchun bo'limlar qiymatini yozing.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Vaqt

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Takrorlash. Vaqt, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarni aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatlarga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqтира olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

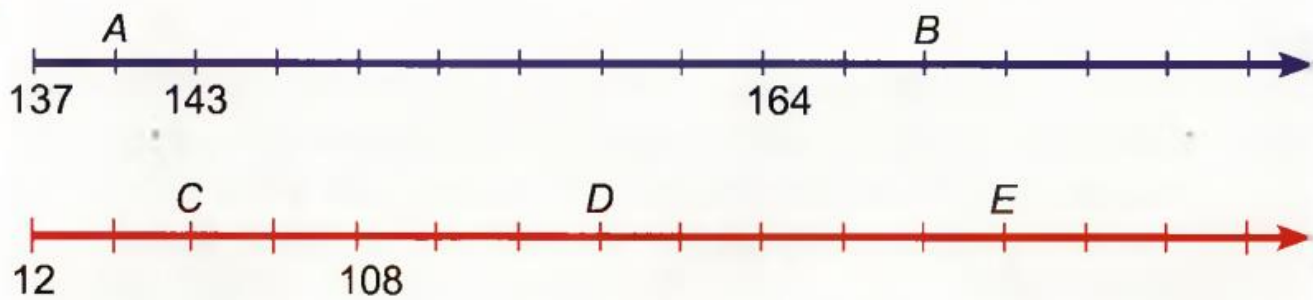
III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ushbu muzeylar qachon ochilganini aniqlang. Siz ular haqida nimalarni bilasiz? Eng birinchi va eng oxirgi tashkil topgan muzeyni belgilang.

1966	I.V. Savitskiy nomidagi davlat san'at muzeyi	1937	O'zbekiston amaliy san'at va hunarmandchilik tarixi davlat muzeyi
2001	Termiz arxeologiya muzeyi	1996	Temuriylar tarixi davlat muzeyi
1876	O'zbekiston tarixi davlat muzeyi	1989	Toshkent temiryo'l texnikasi muzeyi

2. Nuqtalarning koordinatalarini ayting. Ularni nima birlashtiradi.

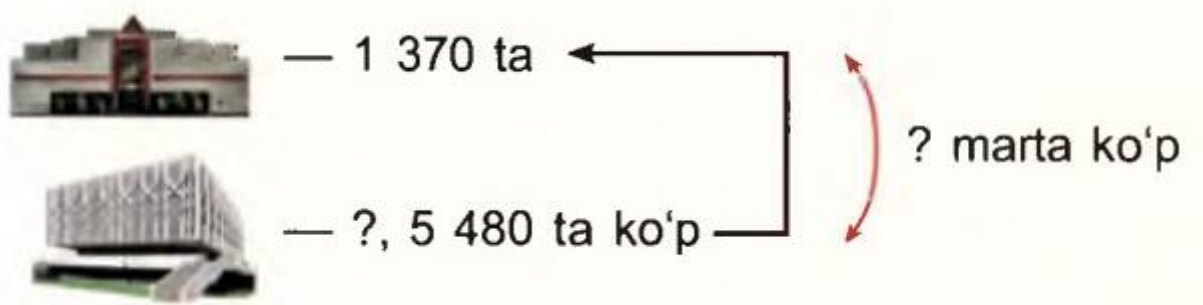

3. To'g'ri fikrlarni toping.

- Uch soat o'n ming sekunddan ko'p.
- Ikki sutka 48 soatdan iborat.
- Yetti marta yetti minut sakkiz marta olti minutdan kam bo'ladi.
- Bir yilda 365 sutka bor.
- Bir haftada 170 soatdan kam vaqt o'tadi.
- Bir sutkada million sekunddan ko'p vaqt bor.

4. Yanvar oyida O'zbekiston tarixi muzeyiga 23 756 nafar o'quvchi, fevralda 4 378 nafar kam, mart oyida esa yanvar oyidagiga nisbatan 1 149 nafar ko'p o'quvchi tashrif buyurdi. Shu 3 oy davomida tarix muzeyiga jami necha nafar o'quvchi tashrif buyurgan?

5. Sxema bo'yicha masalani tuzing. Uni yeching.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: 01.12.2010 sanasi faqat uchta raqam bilan yozilgan. Joriy asrning qaysi so'ngi sanasini uchta raqam bilan yozish mumkin?

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Takrorlash. Yuza va perimetr

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Yuza va perimetr, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni

boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar ko'rinishida berilgan statistik ma'lumotlarga asoslanib, turli obyekt va hodisalarni taqqoslay olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

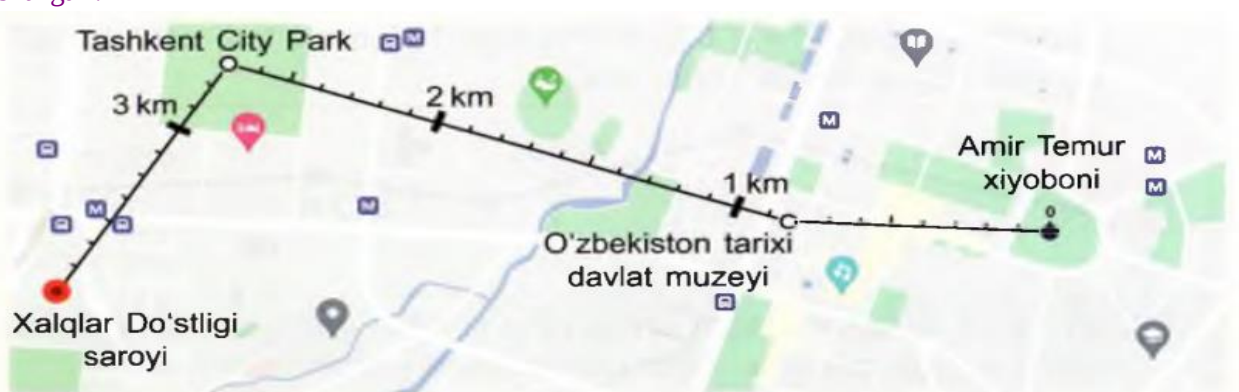
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. a) Sayyoh Amir Temur xiyobonidan "Xalqlar Do'stligi" saroyigacha qancha yo'lni bosib o'tishni rejalashtirgan?

b) Agar sayyoh 20 minutda 1 km masofani bosib o'tsa, sayohatga uning necha soat vaqti ketadi?

2. Matnni o'qing.

"Xalqlar Do'stligi" saroyi Toshkent shahrida joylashgan.

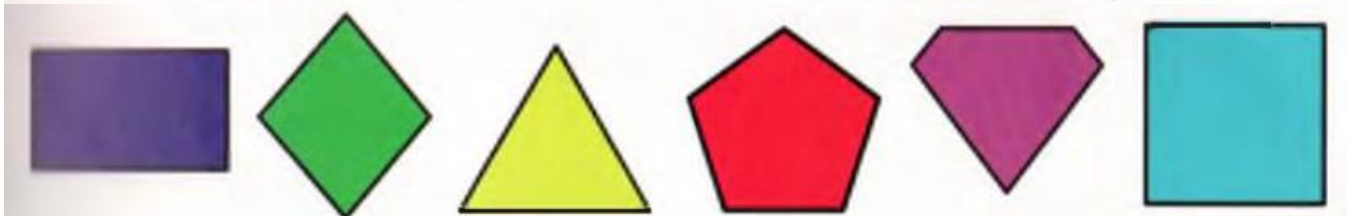
U 1980-yilda konsertlar va bayram tadbirlarini o'tkazish uchun qurilgan.

Binoning o'ziga xos shakli qadimgi Buxorodan 35 km uzoqlikdagi Varaxsha shahridagi binolarga o'xshash. Saroy kvadrat shaklda bo'lib, har bir tomonining uzunligi 97 m. Binoning to'rtala devori ham bir xil bezatilgan. Bu saroy shaklini daftaringizga chizing. Tomonlarining uzunliklarini yozib qo'ying. Tasvirlangan binoning perimetri va yuzini toping.

3. Shakllar orasidan toping:

a) to'g'ri to'rtburchaklar;

b) muntazam ko'pburchaklar.

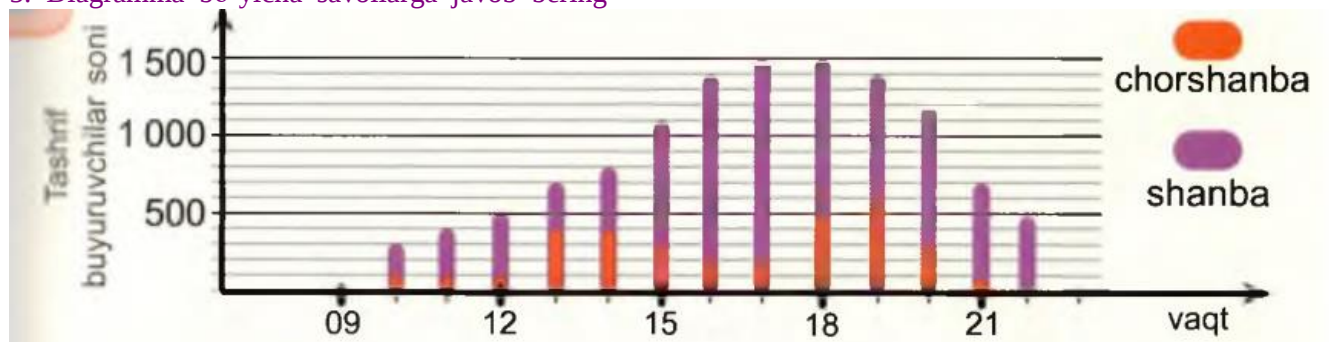

3. Muntazam ko'pburchaklarning perimetrini toping. Ko'pburchak perimetri formulasini yozing.

Shakl	Uchburchak	Beshburchak	O'n burchak	n -burchak
Tomonlari uzunliklari	7 cm	14 dm	25 m	6 km
Perimetri				

4. Uchburchakning eng kichik tomoni uzunligi 22 dm. Ikkinchi tomoni uzunligi birinchisidan 1 m 4 dm uzun. Uchinchi tomoni uzunligi birinchi va ikkinchi tomonlari uzunliklari yig'indisidan 3 marta kichik. Uchburchakning perimetrini toping.

5. Diagramma bo'yicha savollarga javob bering

a) Istirohat bog'ida chorshanba kuni soat nechada eng ko'p odam bo'lgan? Shanba kuni-chi?

b) Shanba kuni soat 11:00 da, chorshanba kuni soat 18:00 da istirohat bog'ida qancha odam bo'lgan?

d) Shanba kuni soat 18:00 da chorshanba kuni shu vaqtdagiga qaraganda qancha ko'p odam bo'lgan?

Necha marta ko'p bo'lgan? Soat 20:00 da-chi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Bo'luvchilar va karralilar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Bo'luvchilar va karralilar, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarning ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarini yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish;

guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. O'quvchilar o'zlari yoqtirgan dam olish joyini tanladilar. Qaysi dam olish joyi eng mashhur? Eng katta qiymatga ega bo'lgan ifodani toping.

$36\,000 : 4 - 7\,200$ qishloqda	$8\,400 : 12 + 1\,600$ tog'da
$50 \cdot 140 - 4\,800$ shaharda	$70 \cdot 40 - 300$ ko'l bo'yida

2. 12, 18, 28, 34, 42, 60, 64, 76 sonlari orasidan:

- a) juft sonlarni;
- b) 4 ga bo'linadigan sonlarni;
- d) 300 soni bo'linadigan sonlarni;
- e) 60 sonining bo'luvchilarini;
- f) 6 ga karrali sonlarni tanlang.

Agar bir son ikkinchisiga butunicha bolinsa, u holda birinchi son ikkinchisining karralisi, ikkinchisi esa birinchisining bo'luvchisi deb ataladi.

$$5\ 600 : 800 = 7$$

5 600 soni 800 ning karralisi. 800 soni 5 600 sonining bo'luvchisi.

3. Da'volar to'g'rimi yoki yo'qmi? Tekshiring.

a) $8\ 790 \div 34 - 126\ 000 : 210 \cdot 100$ soni $(72 - 67) \cdot 12$ ga karrali.

b) $(1760 - 1280) : 24$ soni $(76\ 000 + 35\ 000) : (1\ 830 + 1870)$ sonining bo'luvchisidir.

4. Matematik amallar yordamida ifodalar tuzing. Ularning qiymatini toping.

a) 6 709 va 8 912 sonlari yig'indisini 107 marta orttiring.

b) 637 700 va 287 000 sonlari ayirmasini uch marta kamaytiring.

5. Ikki yil oldin Chorvoq dam olish maskanida 2 697 340 kishi dam olgan edi. O'tgan yili ikki yil oldingiga nisbatan 238 450 kishi ko'p kelgan. Joriy yilning bahorida esa o'tgan yili dam olganlarning yarmicha odam dam oldi. Bu yilgi bahorda Chorvoqqa qancha odam kelgan?

6. Sayyohlar bazasida chodir va kottejlarda yashash mumkin. Jadval asosida masala tuzing va uni yeching.

		
Avgustda	280	170
Sentabrda	?, 8 marta kam	?, 2 marta kam

?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Ifodalarni hisoblang va savollarga javob bering.

Qaysi ifodaning qiymati 52 ga karrali?

Qaysi ifodaning qiymati 9 000 sonining bo'luvchisi bo'ladi?

a) $73 \cdot 605 - 19 \cdot 760 - 501 \cdot (3\ 041 - 2\ 988)$

b) $1\ 070 + 908 \cdot 64 - 85 \cdot (4\ 090 - 3\ 882) - 201 \cdot 202$

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 10 ga bo'linish alomati

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga 10 ga bo'linish alomati, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Har bir yig'indiga son tanlang. Bu sonlar ostidagi so'zlarni nima birlashtiradi?

$3 + 60 + 700 + 8\,000 + 90\,000 + 100\,000$			
198 736	367 891	1 008 763	3 400 000
Tuzkon	Ko'ksuv	Qorataka	Chotqol
$8 + 50 + 9\,000 + 300\,000$			
8 593	3 958	309 058	39 508
Qamchiq	Badak	Urung'och	Beshtor
$60 + 500 + 700\,000$			
756 000	65 700	75 600	700 560
Talas	Yaltirbosh	Chimtarga	Ixnach

2. Qaysi sonlar quyidagi tengsizlikning yechimi bo'lad?

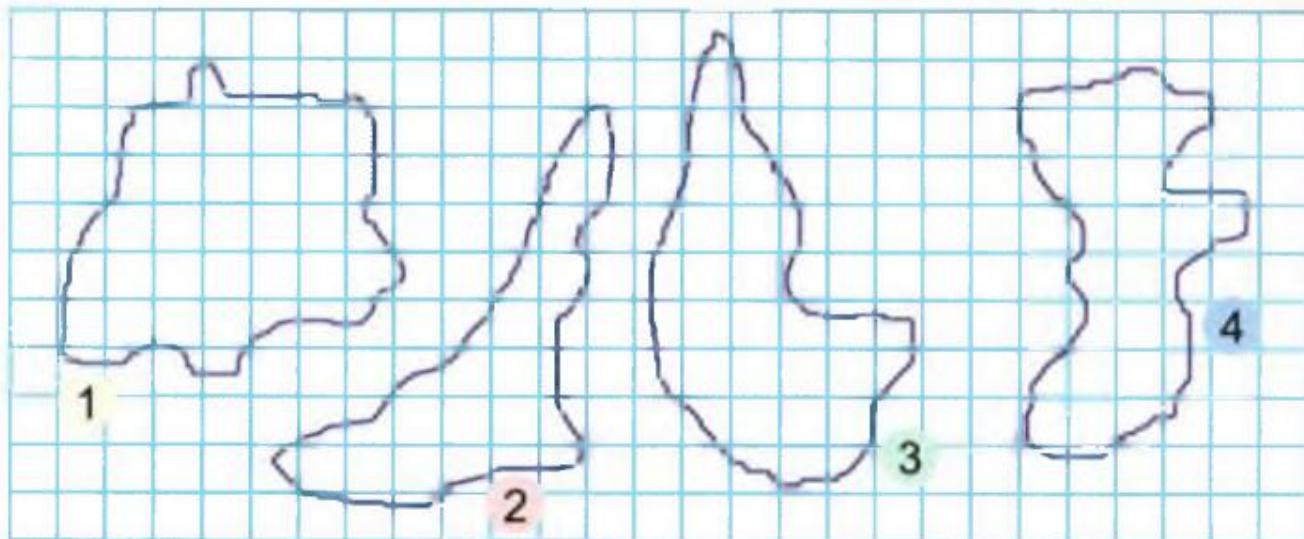
$$x : 10 < 432 - 422$$

Bu sonlarni qanday umumiy so'z bilan atash mumkin?

3. Dam olish uchun Tuzkon ko'liga sayohat 1 830 000 so'mga, Urung'och ko'liga sayohat esa 2 baravar arzoniga tushadi. Uch kishilik oila Tuzkon ko'liga borishni, 5 kishilik oila esa Urung'och ko'liga borishni rejalashtirgan. Qaysi oila ko'p va qancha ko'p to'laydi?

4. O'zbekistonda 509 ta ko'l va suv omborlari mavjud bo'lib, shulardan 12 tasi katta va 32 tasi o'rta kattalikdagi ko'llar, qolganlari kichik ko'llar. O'zbekistondagi kichik ko'llar sonini toping.

5. Paletka yordamida eng katta yuzaga ega bo'lgan ko'lni toping.

6. Matematik tilda yozing. Qulay usulda hisoblang.

a) 319, 975 va 181 sonlari yig'indisi.

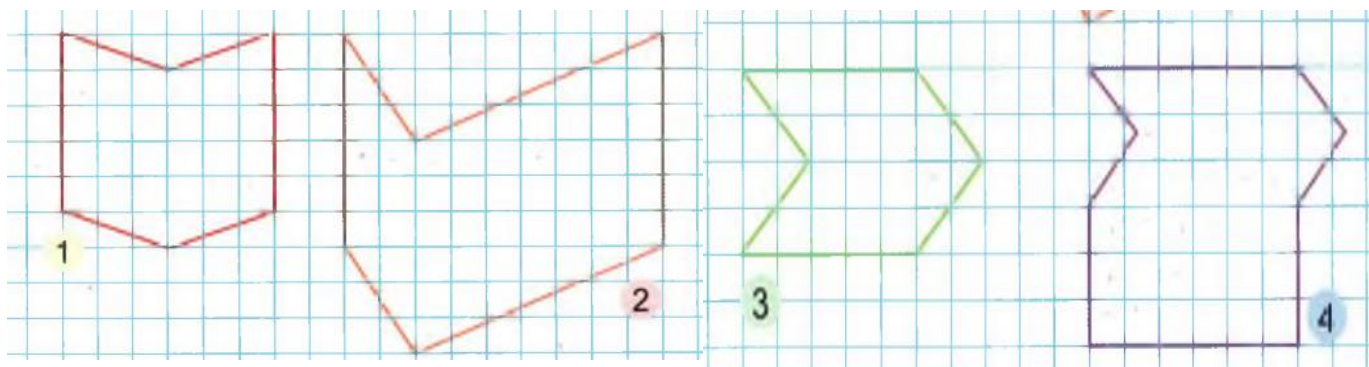
b) 983 soni bilan 168 va 183 sonlari yig'indisining ayirmasi.

d) 378 va 167 sonlari yig'indisi bilan 268 sonining ayirmasi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Shakllar yuzini katakchalar yordamida toping. Shakllar yuzini qanday qilib soddaroq usulda hisoblash mumkinligini o'ylab ko'ring.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 5 ga bo'linish alomati

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga 5 ga bo'linish alomati, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

N _o	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. O'zbekistondagi ba'zi daryolarning nomlarini aniqlang

A $18 + 3 \cdot 4$

G $60 - 7 \cdot 8$

Z $78 : 3 + 5$

O $75 : (18 - 13)$

K $(11 + 4) \cdot 3$

N $81 : 3 - 2$

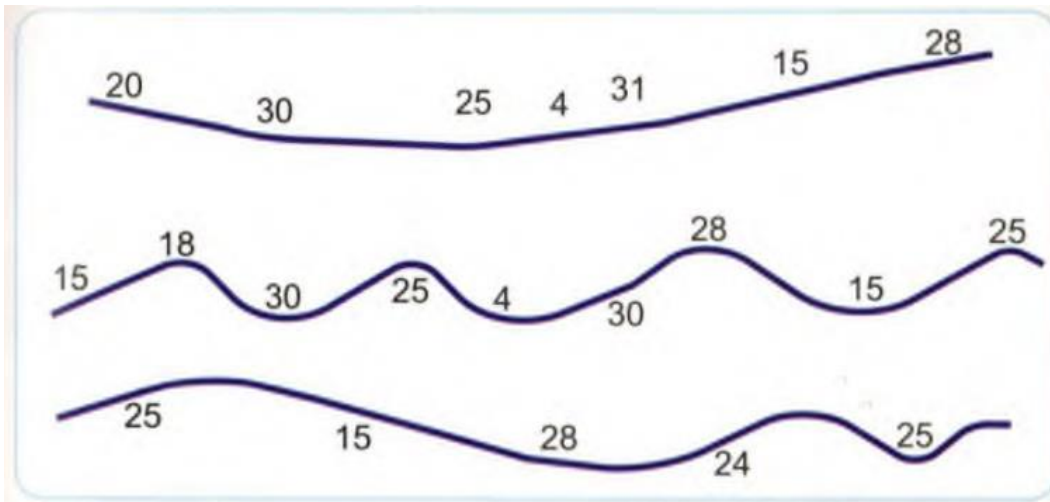
R $42 : 6 + 21$

S $100 - 7 - 73$

H $84 : 14 + 6 \cdot 2$

I $64 : 4 + 8$

Kosonsoy daryosining nomini daftaringizga shifrlang. Shifrlangan so'zdagi barcha sonlarda qanday umumiylik bor?

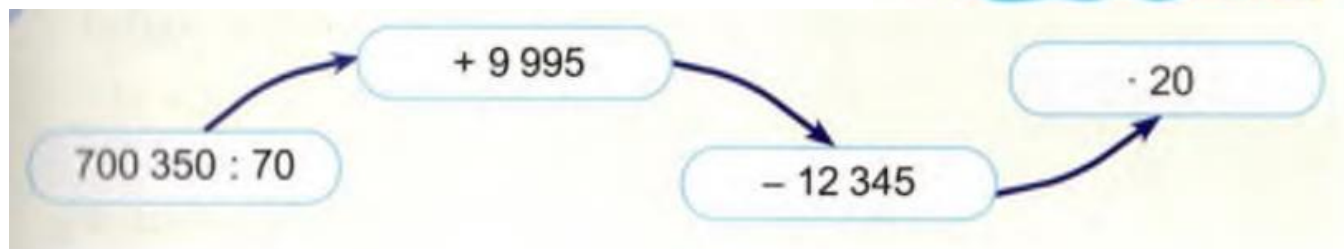
2. Daryo bo'yiga sol tushirildi.

a) Agar daryo oqimining tezligi 5 km/h bo'lsa, sol 1 sutkada qancha masofani bosib o'tadi?

b) 430 km masofani suzib o'tish uchun qancha vaqt kerak?

d) Daryoning turli qismlarida oqim tezligi har xil. Daryoning tog'li hududida sol 9 soatda 45 km masofani, tekis hududida esa shu vaqt ichida 27 km masofani suzib o'tadi. Solning tezligi tekis hududda qanchaga kamaydi?

3. Sinf doshingiz bilan o'ynang. Zanjirdan o'ting. Kim birinchi bo'ladi?

4. Paromga 6 ta yuk mashinasini yoki 10 ta yengil mashinani joylash mumkin. Payshanba kuni to'liq yuklangan parom daryoni 5 marta kesib o'tgan va 42 ta mashinani boshqa qirg'oqqa o'tkazib qo'ygan. Ular orasida nechta yuk mashinasi bo'lgan?

5. O'zbekistondagi daryolardan birining nomini aniqlang

A $(52 + 98) \cdot 6$

O $150 \cdot 2 \cdot 5$

K $786 \cdot 0 + 85 \cdot 10$

L $(923 - 798) \cdot 8$

M $(560 + 390) - 280 \cdot 2$

P $185 + 185 + 185 + 185 + 158$

S $760 \cdot 1 - 95 : 5 \cdot 8$

F $1000 - (124 \cdot 8 + 8)$

898	608	850	1 500	390
-----	-----	-----	-------	-----

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 2 ga bo'linish alomati

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga 2 ga bo'linish alomati, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. 2, 4, 6, 8, 0 raqamlaridan barcha mumkin bo'lgan ikki xonali sonlarni tuzing. Qancha son tuzdingiz? Bu sonlarni nima birlashtiradi? Bu sonlarni qanday umumiy so'z bilan atash mumkin?

2. {3 467, 6 350, 8 192, 12 318, 34 700, 214 806, 1 289 305, 2 002 005, 43 795 206} sonlar to'plamidan: A) 2 ga bo'linadigan sonlarni;

B) 5 ga bo'linadigan sonlarni;

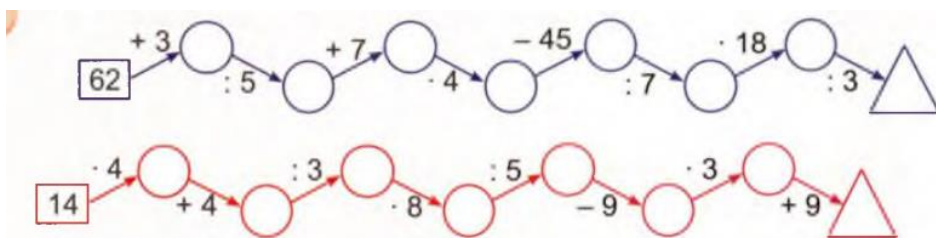
D) 10 ga bo'linadigan sonlarni;

E) 2 ga hamda 5 ga bo'linadigan sonlarni;

F) 2 ga ham, 5 ga ham bo'linmaydigan sonlarni ko'chirib yozing.

D va E bandlardagi sonlar guruhlari haqida nima deya olasiz?

3. Cho'qqiga chiqing.

4. Qulay usulda hisoblang. Har bir ustundagi misollarni nima birlashtiradi?

$44 + 18 + 56$ $100 - 32 - 28$ $175 - 39 - 75$

$16 + 28 + 72$ $80 - 46 - 34$ $293 - 165 - 93$

$(63 + 48) + 37$ $400 - 155 - 145$ $304 - 57 - 104$

5. Ifodalar tuzing va ularni ikki usulda hisoblang.

a) Alpinistlar uzunligi 100 m bo'lgan arqon o'ramidan biri 30 m, ikkinchisi 40 m bo'lgan ikkita bo'lak kesib olishlari kerak. O'ramda necha metr arqon qoladi?

b) Alpinistlar uzunligi 132 km bo'lgan masofani bosib o'tishni rejalashtirdilar. Ular birinchi kun 35 km, ikkinchi kun 45 km masofani bosib o'tdilar. Alpinistlar yana necha kilometr masofani bosib o'tishlari kerak?

6. Sayyohlar belgilangan masofani 3 kun ichida bosib o'tishdi. Birinchi kun ular 50 km, ikkinchi kun birinchi kundagiga qaraganda 12 km kam, uchinchi kun esa ikkinchi kundagiga qaraganda 7 km ko'p yurishdi. Agar sayyohlar 10 minutda 1 km masofani bosib o'tishsa, ular kuniga qancha vaqt yurishgan?

7. $45\ 690 + 18\ 560 = 64\ 250$ tenglikdan foydalanib toping:

$18\ 560 + 45\ 690$ $4\ 569 + 1\ 856$ $45\ 690 + 18\ 570$

$64\ 250 - 45\ 690$ $1\ 856 + 4\ 569$ $18\ 560 + 45\ 680$

8. Tog' cho'qqilarini o'sib borish tartibida joylashtiring?

Adelunga Hazrat Sulton Katta Chimyon Beshtor

4 301 m 4 643 m 3 309 m 4 299 m

Savollarga javob bering.

a) Adelunga cho'qqisi Katta Chimyondan qancha baland?

b) Beshto'r cho'qqisi Hazrati Sulton cho'qqisidan qancha past?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Tog' alpinizmi musobaqasida 664 nafar tajribali va 324 nafar havaskor sportchilar qatnashdi. Havaskorlarning yarmini, tajribali sportchilarning esa uchdan bir qismini ayollar tashkil etdi. Musobaqaga jami necha nafar ayol sportchi kelgan?

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 3 ga bo'linish alomati

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga 3 ga bo'linish alomati, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Faqat qiymati juft bo'lgan ifodalarni tanlang. Ushbu ifodalar yonidagi rasmlarda qanday umumiylik bor?

$$27 \cdot (28 + 18)$$

$$456 : (255 - 179)$$

$$87 \cdot 13 - 268$$

$$2\ 033 - 43 \cdot 47$$

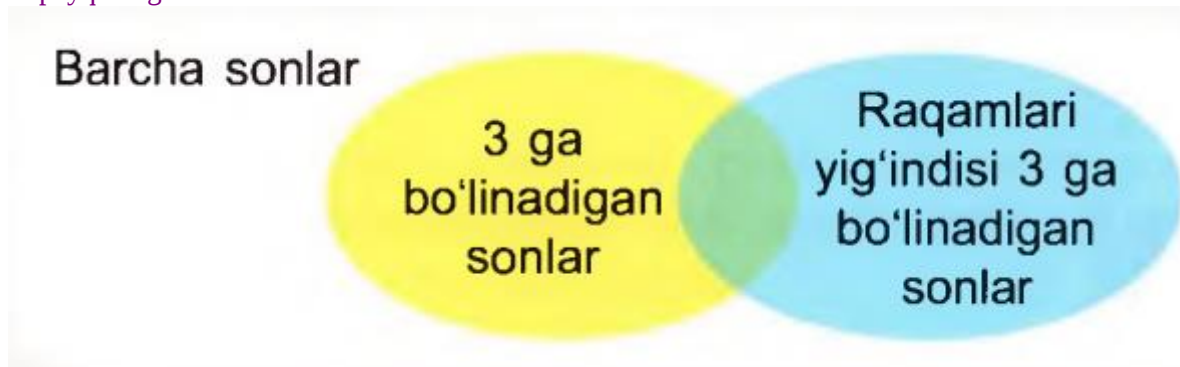

$$2\ 655 : 5 \cdot 7$$

$$(6\ 018 - 246) : 12$$

2. Daftaringizga Venn diagrammasini chizing va unga 23, 36, 12, 42, 50, 60, 96 sonlarini qo'ying. Nimani payqadingiz?

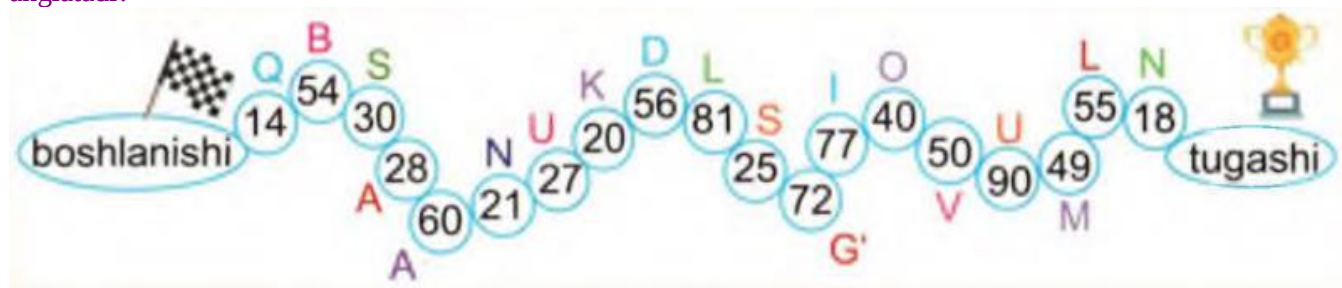
3. Misol keltiring: taklif qilingan uchta sonning har bir hadi uchun 3 ga bo'linadiganini tanlang. Hosil bo'lgan ifodaning qiymatini toping.

$$(\quad - \quad \cdot \quad) : \quad + \quad : \quad$$

238	127	419	104	17	131	100	410
754	266	652	102	14	242	110	170
541	904	273	202	12	203	300	150

4. Karvon Qizilqum cho'lidan 664 km yo'l bosib o'tishi kerak. Karvon birinchi kun 88 km, ikkinchi kun 96 km, qolgan masofada esa har kuni 60 km dan yo'l bosib o'tishdi. Cho'lni bosib o'tish uchun necha kun kerak bo'lgan?

5. 7 ga; 5 ga; 9 ga karrali bo'lgan sonlar zanjiridan o'ting. Qanday so'zlar hosil bo'ldi? Ular nimani anglatadi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 9 ga bo'linish alomati

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga 9 ga bo'linish alomati, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarni aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatlarga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqтира olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

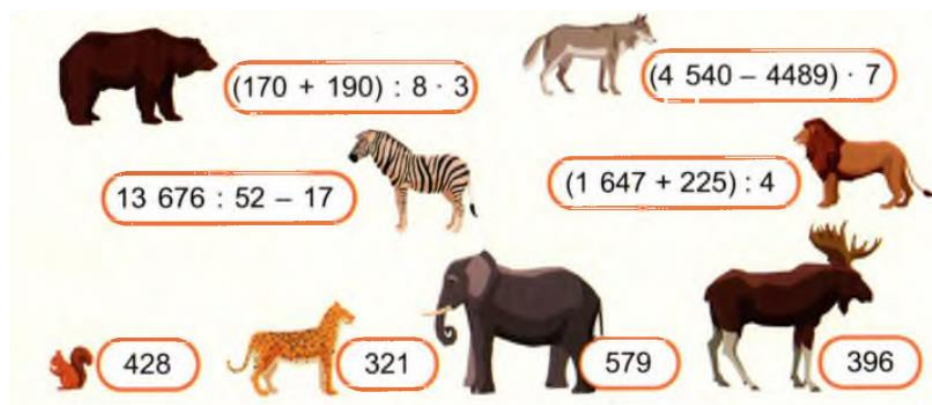
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ifodalarning qiymatlarini hisoblang. Ifodalarning qiymatlari asosida qonuniyatni aniqlang. Keyingisi qaysi hayvon bo'lishi kerak?

2. Ushbu qoplardan qaysi birini 9 ta otga teng taqsimlash mumkin?

Har bir qopning massasi uchun raqamlar yig'indisini toping. Nimani farqlash mumkin?

3. 37 890, 193 904, 659 233, 297 355, 6 584 sonlari orasidan:

a) 3 ga bo'linadigan sonlarni;

b) 9 ga bo'linadigan sonlarni ko'chirib yozing.

Xulosani tugallang: agar son 9 ga bo'linsa, u holda ...

4. Tuyoqli hayvonlar uchun 340 kg pichan tayyorlandi. 60 kg pichan 4 ta otga teng taqsimlangan, 8 ta echki uchun 20 kg kam pichan tayyorlangan.

a) Echki va otlarga berilgandan keyin qancha pichan qoladi?

b) Bitta otga nisbatan bitta echki qancha kam pichan yeydi?

5. Sxema bo'yicha ifoda tuzing. Ularning ildizlarini toping.

$$\begin{array}{r} 7\,195 + 1\,412 \\ \hline x \cdot 9 \qquad \qquad 219 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6\,959 + 4\,037 \\ \hline 738 \qquad \qquad y : 8 \end{array}$$

6. Ifodalar tuzing va savollarga javob bering.

a) Har bir kichik baliq uchun 3 litr suv, katta baliq uchun esa 11 litr suv kerak. 14 ta kichik va 5 ta katta baliq suzayotgan akvariumga necha litr suv quyish kerak?

b) Har bir tomoni 1 m 3 dm bo'lgan kub shaklidagi akvarium bu baliqlarga mos keladimi?

7. Mirvohidning chap cho'ntagida 92 000 so'm, o'ng cho'ntagida esa 37 000 so'm pul bor. U 3 ming so'mdan 9 stakan hayvonlar yemi sotib oldi. Mirvohidning qancha puli qoldi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Tuyoqli hayvonlar uchun 1 kilogrammi 32 000 so'mdan 2 t 370 kg pichan, 18 000 so'mdan 4 t 50 kilogramm yangi o't sotib olindi. Yirtqichlar uchun ozuqa 6 800 000 so'mga tushdi. Qaysi hayvonlar yemishiga ko'p pul sarflandi? Qancha ko'p?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 4 ga bo'linish alomati

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga 4 ga bo'linish alomati, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni

boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar ko'rinishida berilgan statistik ma'lumotlarga asoslanib, turli obyekt va hodisalarni taqqoslay olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

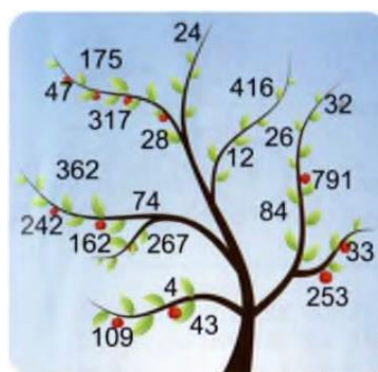
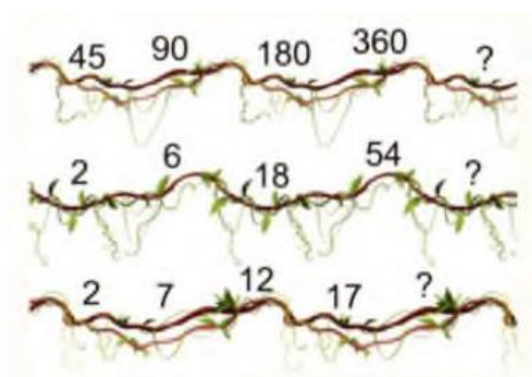
I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Shoxlardan yig'indisi yaxlit son bo'ladigan juftliklarni toping.

2. Qonuniyatni aniqlang va so'roq belgisi o'rnida qanday sonlar turishi kerakligini aniqlang. Qaysi qator boshqalaridan farq qiladi?

3. Sonlar orasidan 4 ga to'liq bo'linmaydigan sonni toping. Bu sonning Toshkentdagi Botanika bog'iga qanday aloqasi bor?

772

2 020

72 544

1 996

6 000

1 950

3 000 048

4. {54 390, 249 180, 34 043, 8 742, 7 904, 6 003} to'plamdan:

a) 2 ga bo'linadigan sonlarni;

b) 4 ga bo'linadigan sonlarni ko'chirib yozing.

Xulosa qiling: Agar son 4 ga bo'linsa, u holda ..

5. Botanika bog'ida lolalar, krokuslar va sumbulalar yetishtiriladi. Hammasi bo'lib necha bosh gul piyozlari ekilgan?

		
Sumbulalar	Krokuslar	Lolalar
846 bosh piyoz	?, sumbulalardan 19 bosh ko'p piyoz	?, krokuslardan 4 marta kam bosh piyoz
?		

6. Lolalar piyozlaridan ko'paytiriladi: har bir piyozdan bir nechta mayda piyozchalar paydo bo'ladi. Maftuna bilan Yulduz bir pushtadan lola ekishdi. Kuzda ular necha bosh piyoz hosil bo'lganini sanab chiqishdi.

Maftuna:

3 bosh piyoz
4 boshdan piyozcha berdi,
5 bosh piyoz
2 boshdan piyozcha berdi,
4 bosh piyoz
1 boshdan piyozcha berdi.

Yulduz:

4 bosh piyoz
4 boshdan piyozcha berdi,
6 bosh piyoz
3 boshdan piyozcha berdi,
2 bosh piyoz
2 boshdan piyozcha berdi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Masalalar yechish, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarini yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

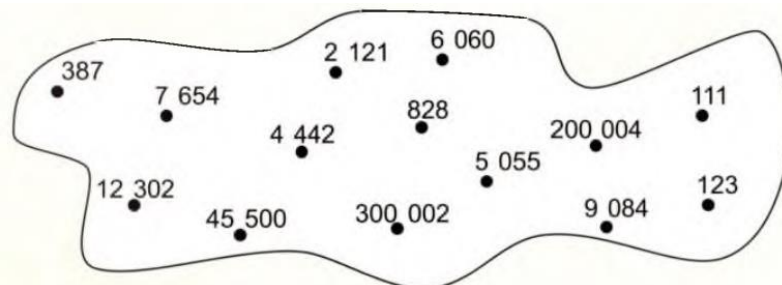
1. Sonlar to'plamidan:

a) juft sonlarni;

b) 3 ga karrali sonlarni;

d) 4 ga karrali sonlarni;

e) 9 ga bolinadigan sonlarni tanlab oling.

2. Maktabda yosh rassomlarning ijodiy ishlari ko'rgazmasi tashkil etildi. Jasur har bir sinfdan o'plangan suratlar sonini yozib oldi.
3. Rasmlar ko'rgazmasi uchun uzunligi 5 m 6 dm va balandligi 1 m 8 dm kichik bo'lgan devor tayyorlandi. Bu devorning yuzi qanday?
4. Ko'rgazmaga uch uslubdagi rasmlar taqdim etildi. Har bir uslubda nechtdan rasm olib kelingan? Jami nechta rasm olib kelingan?

		
Qishloq manzarasi	Dengiz manzarasi	Abstraksiya
176 ta rasm	?, qishloq manzarasidan 4 marta kam	?, barcha manzaralarning yarmi
?		

5. Qo'shish va ayirish xossalaridan foydalanib, ifodalarni soddalashtiring.

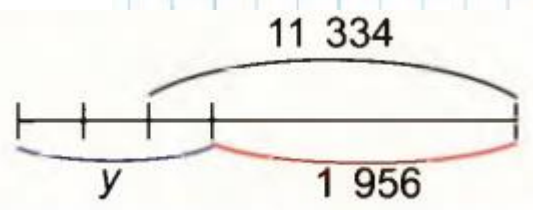
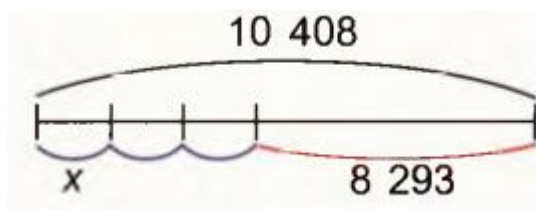
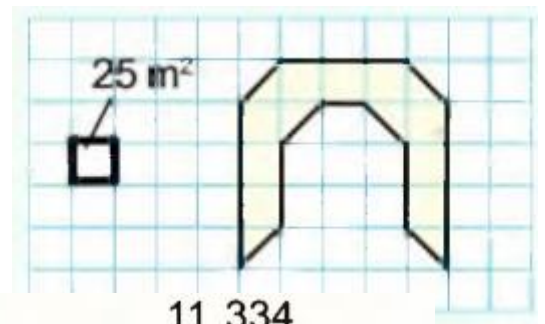
$$x + 32\,674 + 17\,498 (35\,323 + z) - 17\,975$$

$$90\,045 + t + 23\,107 (b + 47\,127) - 12\,846$$

6. Rasmda ko'rgazma zalining rejasi keltirilgan. Chizmadagi

1 katak 25 m² maydonni bildiradi. Ko'rgazma zalining yuzi nimaga teng?

7. Sxemalardan foydalanib, tenglamalar yozing va ularni yeching

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Masalalar yechish, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarning ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Jadvaldan tanlang:

a) 3 ga karrali sonlarni kamayish tartibida;

b) 4 ga bo'linadigan sonlarni o'sish tartibida;

Tegishli harflardan qanday so'zlar hosil bo'ldi?

N	M	G	O	Z	I	U	L	J	T	O	A
40	16	381	56	426	375	28	723	716	844	800	543

2. Konsertda 12 ta raqs guruhi va 18 nafar xonanda ishtirok etadi.

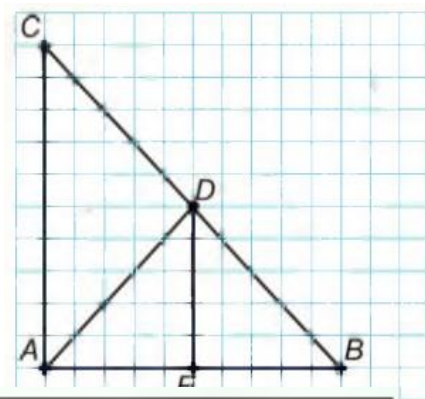
Har bir raqsning davomiyligi 5 min 40 s, har bir qo'shiqning davomiyligi 3 min 20 s. Bundan tashqari, konsertning ochilishi va yopilishiga 15 minut vaqt ajratildi. Konsert qancha davom etadi?

3. Teng yonli uchburchak - bu ikki tomoni teng bo'lgan uchburchak. Chizmadan:

- a) barcha to'g'ri burchakli uchburchaklarni;
b) barcha teng yonli uchburchaklarni toping.

4. O'tgan yili xalq raqslari festivaliga O'zbekistonning 3 528 nafar aholisi kelgan, sayyohlar esa o'zbekistonliklarga qaraganda 3 marta kam bo'lgan. Bu yil festivalda tomoshabinlar soni 417 nafarga, sayyohlar soni esa 527 kishiga oshdi. Bu yil festivalga qancha O'zbekiston aholisi tashrif buyurdi?

Yechish uchun jadvaldan foydalaning.

	O'tgan yili	Bu yil
O'zbekiston aholisi		
Sayyohlar		
Jami		

5. Masalalarga ifodalar yozing.

- a) Konsertda "Andijon polkasi"ga n nafar raqqosa raqsga tushdi.

Tomoshabinlar orasidan ham m nafar erkak va ulardan 2 marta ko'p ayol raqsga qo'shildi. "Andijon polkasi"ga necha kishi raqsga tushdi?

- b) Xalq raqslari aks etgan videoni dushanba kuni t nafar tomoshabin, seshanba kuni esa undan k nafar kam odam tomosha qildi. Agar bu videoni atigi 3 kun ichida 13 445 kishi ko'rgan bo'lsa, chorshanba kuni necha kishi ko'rgan?

6. Teng yonli uchburchakning perimetri 18 cm, tomonlaridan birining uzunligi 8 cm. Uning qolgan tomonlari uzunligi qanday bo'ladi?

7. Festivalning har bir ishtirokchisiga 30 000 so'mlik foto ramka va 65 000 so'mlik guldasta sovg'a qilindi. Sovg'alarga qancha pul sarflangan?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 1-nazorat ishi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Masalalar yechish, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1-bo'lim. Sonlar va raqamlash

1. Quyidagi sonlarni raqamlar bilan ajrating:

a) 5 783 → ___ ming, ___ yuz, ___ onlik, ___ birlik

b) 9 204 → ___ ming, ___ yuz, ___ onlik, ___ birlik

2. Sonni raqam bilan yozing:

a) to'rt ming sakkiz yuz yigirma uch → ___

b) olti ming ikki yuz o'ttiz besh → ___

2-bo'lim. Amallar

3. Hisoblang:

a) $4\,568 + 2\,437 =$ ___

b) $9\,001 - 3\,299 =$ ___

c) $7\,840 + 1\,159 =$ ___

4. To'g'ri javobni toping:

a) $5\,000 + \underline{\hspace{1cm}} = 6\,543$

$\underline{\hspace{1cm}} = \underline{\hspace{1cm}}$

3-bo'lim. Tengsizliklar

5. Quyidagilarni to'ldiring:

a) $6\,200 \underline{\hspace{1cm}} 6\,207$ ($>$, $<$ yoki $=$) $\rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

b) $8\,999 \underline{\hspace{1cm}} 9\,100 \rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

4-bo'lim. Masalalar

6. Masalani yeching:

Maktabda 3 458 ta daftar bor edi. Yangi yetib kelgan 2 147 ta daftar qo'shildi.

Jami nechta daftar bo'ldi? $\rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

7. Masala:

Odam sartaroshxonada 8 650 so'mga xizmat oldi. U 4 225 so'm oldin to'ladi.

Qancha so'm qoldi? $\rightarrow \underline{\hspace{1cm}}$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Yakuniy dars

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Yakuniy dars, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

N ₂	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Har bir xalta ostiga undagi shirinliklar, yong'oqlar yoki pecheniylar soni yozilgan. Qaysi xaltadagi mahsulot sonini ikkiga teng bo'lish mumkin? Qaysinisini uchga, to'rtga, beshga, to'qqizga teng bo'lish mumkin?

264 dona

315 dona

72 dona

96 dona

126 dona

Biz qiymat, unumdorlik va harakat formulalarini esladik.

2. Jadval bo'yicha masala tuzing. Noma'lum kattaliklarni toping.

v	t	S
18 km/h	? h	(126 + 162) km

a	n	C
? so'm/dona	$(14 + 57)$ dona	1 633 000 so'm

v	t	A
$(13+18)$ dona/h	8 h	? dona

3. Qaysi qush O'zbekistonning ramzi hisoblanadi? Faqat amallarni bajarishda uchraydigan harflarni yozing.

$$189\,066 + 21\,007 \cdot 9 - 136\,170 : 15$$

A 9 780

M 378 129

N 369 126

U 9 078

E 978

O 369 051

R 387 207

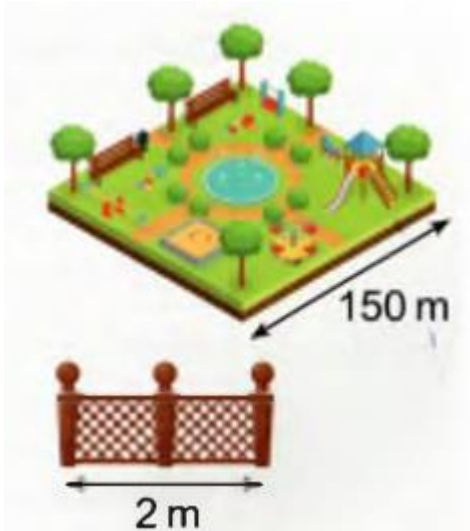
H 189 063

Biz to'g'ri to'rtburchakning perimetrini topishni o'rgandik va ko'nikmalarimizni mustahkamladik.

4. O'yin maydonchasi kvadrat shaklida. Lining har bir tomoni uzunligi 150 m. Maydonchani panjara bilan o'rash kerak. Panjaraning har bir bo'lagi uzunligi 2 m.

a) Shunday bo'laklardan nechtasini sotib olish kerak?

b) Panjara bo'lagining narxi 127 000 so'm bo'lsa, qancha pul to'lash kerak?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: To'plamlar va ma'lumotlar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga **To'plamlar va ma'lumotlar**, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Har bir qatordagi ortiqcha sonni toping. Qolgan sonlarni birlashtiruvchi umumiy alomatni ayting.

a) 78, 29, 297, 31, 10, 88 .

b) 400, 900, 1 000, 80 000, 7 000 000, 9 867 000, 3 000.

d) 12, 234, 3 456, 12 345, 45 678.

e) 456, 12, 9, 115, 171, 9 996, 4 215, 402.

2. Quyidagi elementlarni nomlang:

a) yaxlit yuzliklar to'plami;

b) 9 ga karrali ikki xonali sonlar to'plami;

d) 15 dan kichik sonlar to'plami;

e) tug'ilgan kuningiz sanasi raqamlari to'plami;

f) dars uchun olinishi mumkin bo'lgan ballar to'plami.

3. Aziza daromad va chiqimlarini yozdi. Unga bir hafta ichida qancha pul tejaganini aniqlashga yordam bering.

	Daromad	Chiqim
Dushanba	15 000	6 000
Seshanba	12 000	7 000
Chorshanba	15 000	10 000
Payshanba	15 000	7 000
Juma	13 000	8 000
Shanba	0	4 000
Yakshanba	0	6 000

4. Akmal o'zi o'qigan maktab o'quvchilari kinoning qaysi janrlariga qiziqishlarini aniqlash maqsadida so'rovnomaga o'tkazdi. O'quvchilarga faqat 1ta janrni tanlash talabi qo'yildi.

	Fantastika	Multfilm	Komediya	Sport
1- sinf	4	117	65	16
2- sinf	6	109	63	21
3- sinf	13	104	60	21
4- sinf	26	62	51	52

Yig'ilgan ma'lumotlardan foydalanib, quyidagi savollarga javob bering:

- To'rtinchi sinf parallelida necha nafar o'quvchi bor?
 - Kim ko'p va necha marta ko'p: multfilm ixlosmandlarimi yoki ilmiy fantastika ishqibozlarimi?
 - Har bir sinfda qaysi janr eng ommabop ekan?
 - Akmal jami necha nafar o'quvchidan intervyu olgan?
5. Akmal, Jasur va Sardor sportchilar fotosuratlarini yig'ishmoqda. Akmal 487 ta, Jasur Akmalidan 13 ta ko'p, Sardor esa Akmal va Jasur birgalikda qancha yig'gan bo'lsa, shuning yarmicha fotosurat yig'di. Bolalarda jami nechta fotosurat bor?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Aziza do'stlarining qanday tezlikda o'qishlari haqida ma'lumot to'pladi. Madina 3 minutda 255 ta so'z o'qisa, Akmal 4 minutda Madinadan 73 ta ko'p so'z o'qiydi. Azizaning o'zi 435 so'zdan iborat matnni 5 minutda o'qib chiqdi. Kimning o'qish tezligi eng yuqori?

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ma'lumotlarni taqdim etish usullari

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ma'lumotlarni taqdim etish usullari, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi; kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi; murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

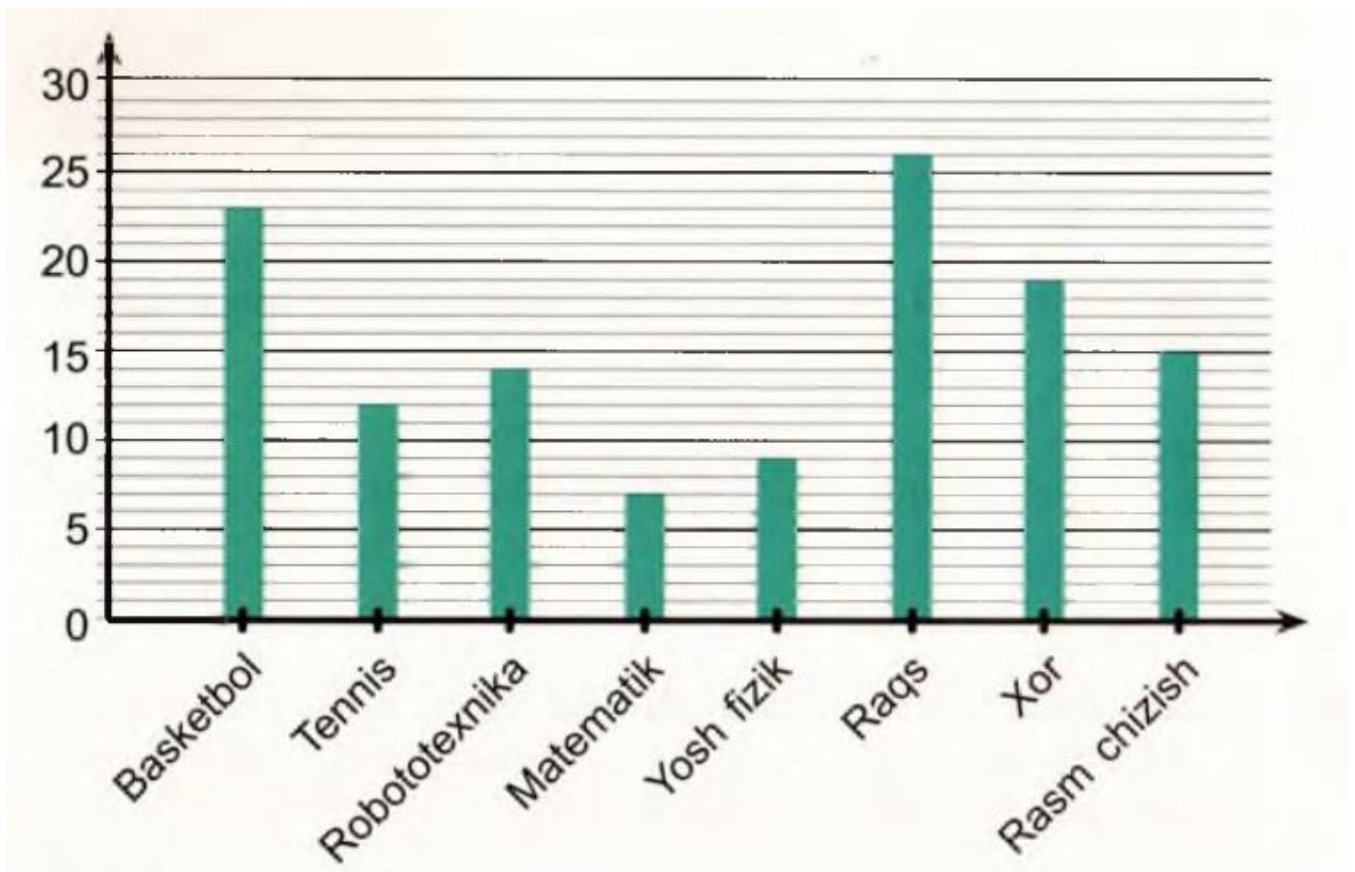
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Jadvalni o'rganing. Maktabda jami necha nafar o'quvchi bor? Qaysi sinflarda eng ko'p o'quvchi o'qiydi: boshlang'ich sinflardami, o'rta sinfiardami yoki yuqori sinflardami?

O'quvchilar soni										
Boshlang'ich sinflarda				O'rta sinflarda					Yuqori sinflarda	
I sinf	II sinf	III sinf	IV sinf	V sinf	VI sinf	VII sinf	VIII sinf	IX sinf	X sinf	XI sinf
302	272	243	239	171	199	170	208	170	137	133

Bu topshiriqda ma'lumotlar qanday usulda taqdim etilgan?

2. O'quvchilar so'rovnoma o'tkazdilar: sizga maktabda qaysi fan ko'proq yoqadi, matematikami, ona tili va o'qish savodxonligimi, tabiiy fanlarmi, musiqa yoki texnologiya fanlarimi? So'rovda 930 nafar o'quvchi ishtirok etdi. Matematikaga 227 nafar o'quvchi, musiqaga matematikadan 14 nafar ko'p o'quvchi, tabiiy fanlarga matematika va musiqaga birgalikda qancha bo'lsa, shundan 2 marta kam o'quvchi ovoz berdi. O'quvchilarning uchdan bir qismi ona tili va o'qish savodxonligi uchun ovoz berdi. Har bir fan uchun necha nafar o'quvchi ovoz berdi? Fanlarni olingan ovozlarning kamayishi tartibida joylashtiring.

3. Hisoblang. Natijalarni kilogrammlarga aylantiring. Axborotni to'playdigan, uni qayta ishlaydigan va olingan ma'lumotlar asosida xulosalar chiqaradigan fan qanday nomlanadi?

$1 \text{ t } 35 \text{ q} + 1 \text{ t } 48 \text{ kg}$ A	$98 \text{ q } 52 \text{ kg} - 369 \text{ kg}$ I
$28 \text{ t } 371 \text{ kg} : 7$ K	$53 \text{ kg } 200 \text{ g} \cdot 50$ S
$373 \text{ t} : 50$ T	

2 660	7 460	5 548	7 460	9 483	2 660	7 460	9 483	4 053	5 548
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: O'rta arifmetik

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga **O'rta arifmetik**, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalari aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatlarga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqтира olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Aziza sayohatlar haqidagi 3 ta kitobni solishtirdi. Birinchi kitobda 51 200 ta so'z, ikkinchisida esa birinchisidagiga qaraganda 3 200 ta ko'p so'z bor. Uchinchi kitobda birinchi va ikkinchi kitoblarda birgalikda nechta so'z bo'lsa, shundan ikki marta ko'p so'z mavjud. Uchinchi kitobda nechta so'z bor? Bir sahifaga 400 ta so'z to'g'ri kelsa, uning nechta sahifasi bor?

2.Olimpiadada o'quvchi beshta masalani yechdi. Quyida uning har bir masala uchun olgan ballari keltirilgan.

3	4	4	5	4
---	---	---	---	---

O'quvchi barcha ishi uchun necha ball oldi? Har bir topshiriq uchun u o'rtacha qancha ball oldi?

3. Olimpiadaga har bir sinfdan 4 nafardan ishtirokchi keldi.

a) Har bir sinf to'plagan o'rtacha balni toping. Qaysi sinf o'rtacha balga ega?

b) Agar eng yuqori ball to'plagan ishtirokchi g'olib hisoblansa, olimpiadada qaysi sinf o'quvchisi g'olib bo'ladi?

	I ishtirokchi	II ishtirokchi	III ishtirokchi	IV ishtirokchi
4- "A"	20	33	45	22
4- "B"	30	17	26	31
4- "D"	43	46	37	30

$$\begin{array}{r}
 \square 5 \square \\
 + 2 \square 9 \\
 \hline
 437
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 70\square \\
 - \square 87 \\
 \hline
 5\square 3
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 \square 3 \square \\
 \times \square 6 \\
 \hline
 32\square 4 \\
 + \square 6\square 0 \\
 \hline
 2\square 90\square
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 \square \square 45 \overline{) 35} \\
 1\square 0 \\
 \hline
 2\square \square \\
 - \square \square \square \\
 \hline
 0
 \end{array}$$

4. Bo'shliqlarni misollar to'g'ri bo'ladigan qoid to'ldiring va dattaringizga ko'chirib yozing.

5. Akmal bilan Madina qiziqarli masalalar yechishdi. Bolalardan ular nechta masala yechganligi so'ralganda, Akmal: "Men Madina yechgan masalalarning yarmini va yana 10 ta masala yechdim", deb javob berdi. Madina: "Men Akmal nechta masala yechgan bo'lsa, shuncha va yana 20 ta masala yechdim," dedi. Ular jami nechta masala yechganlar?

6. Aziza uch kun olimpiadaga tayyorgarlik ko'rdi. U birinchi kun 42 ta masala, ikkinchi kun birinchi kundagidan 14 ta ko'p, uchinchi kun esa ikkinchi kundagidan 2 marta kam masala yechdi. U kuniga o'rtacha nechtdan masala yechgan?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Chastota

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Chastota, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar ko'rinishida berilgan statistik ma'lumotlarga asoslanib, turli obyekt va hodisalarni taqqoslay olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Madina sinfdoshlari nazorat ishini qanday yozganliklari haqida so'rovnoma o'tkazdi. U o'z natijalarini diagramma shaklida taqdim etdi.

a) Ko'pchilik qanday ball oldi?

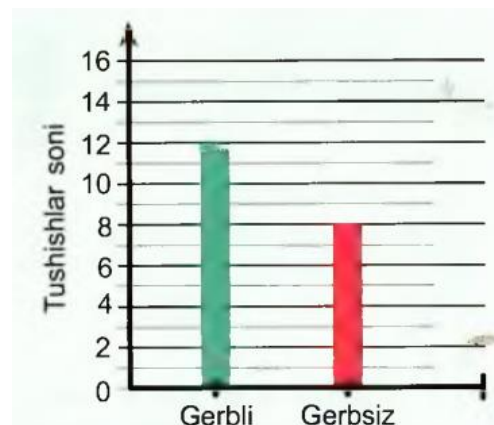
b) Butun sinf qanday o'rtacha ball oldi?

d) "5", "4", "3", "2" baholari qanchalik tez-tez uchraydi?

2. Tajriba o'tkazing.

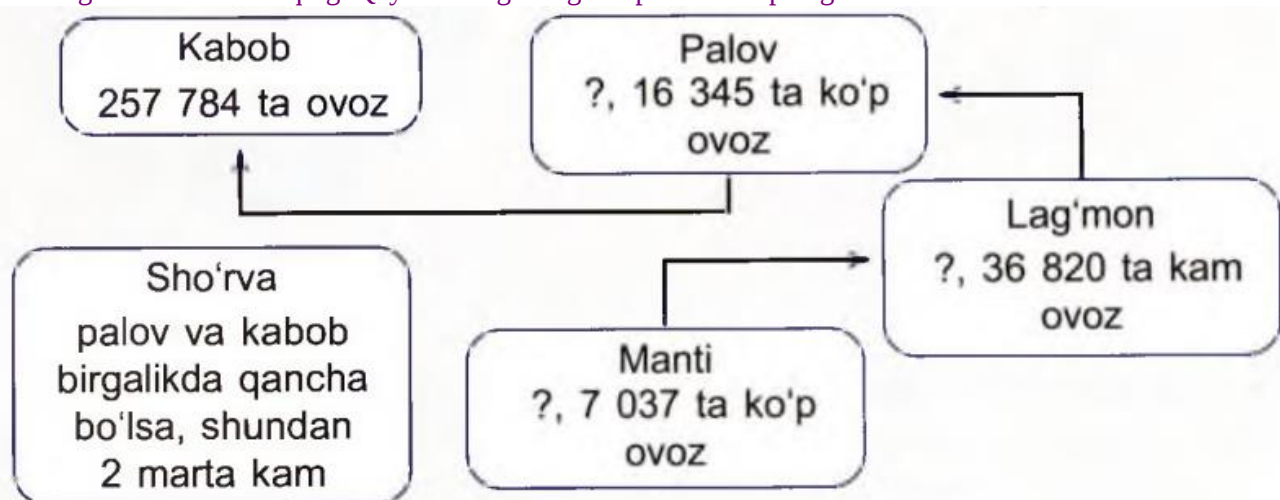
Tangani 20 marta tashlang. Gerbli tomoni ko'p tushdimi yoki gerbsiz tomoni ko'p tushdimi?

2-topshiriq sharti asosida quyidagi vazifani bajaring.

Chastotalarni ko'rsatish uchun diagramma tuziladi. Bu Akmal tuzgan diagramma. Sizda qanday diagramma hosil bo'ldi?

3. Normat Internetda qaysi taom eng mazali ekanligi haqida so'rovnoma o'tkazdi. Ovozlar qanday taqsimlanganini ko'rib chiqing. Qaysi taomga eng ko'p ovoz to'plangan?

4. Ifodalar yozing va ularning qiymatini hisoblang.

a) 15 ta o'quvchining vazni 525 kg. 4 o'quvchining vazni necha kilogramm? Barcha o'quvchilar bir xil o'rtacha vaznga ega deb faraz qiling.

b) Sardor 8 o'yinda 16 ta gol urdi. Har bir o'yinda o'rtacha bir xil gol ursa, u 30 o'yinda nechta gol uradi?

d) 5 o'quv kunida o'quvchilar 60 ta masala yechishadi. Agar o'quvchilar bir soatda o'rtacha bir xil miqdorda masalalar yechishsa, ular necha kunda 144 ta masala yechishadi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Amaliy masalalar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Amaliy masalalar, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish;

guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

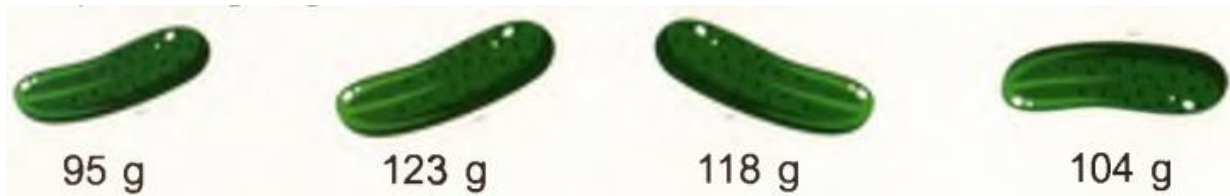
III. Yangi mavzu bayoni:

1. Aziza uyda meva-sabzavotlarni tarozida tortdi.

a) Pomidorning o'rtacha massasi qanday?

b) Bodringning o'rtacha massasi qanday

Kartoshkaning o'rtacha massasi qanday

2. Yozuv namunasini ko'rib chiqing. Un solingan xaltaning massasi qanday bo'lishi kerakligi haqida xulosa chiqaring.

Un xaltasining massasi: $m = 1\,000 \pm 20$ g. Bu shuni anglatadiki, xalta $1\,000 - 20 = 980$ g dan $1\,000 + 20 = 1\,020$ g gacha bo'lgan har qanday massada bo'lishi mumkin.

a) Agar salftetka qutisi ustida 90 ± 2 dona yozuvi bo'lsa, u holda qutida nechta salftetka bo'lishi mumkin?

b) Agar qahva bankasi ustida 95 ± 5 g yozuvi bo'lsa, bankadagi qahvaning massasi qancha bo'lishi mumkin?

3. Matematikada $x = 40 \pm 5$ yozuv qo'sh tengsizlik ko'rinishida quyidagicha yoziladi:

$$40 - 5 \leq x \leq 40 + 5$$

$$35 \leq x \leq 45$$

Qo'sh tengsizlik ko'rinishida yozing va uning barcha yechimlarini toping.

$$y = 37 \pm 3 \quad f = 558 \pm 9$$

$$z = 18\,200 \pm 400 \quad m = 1965 \pm 8$$

4. Omborda 5 kg li 8 xalta, 10 kg li 7 xalta va 2 kg li 15 xalta un bor.

a) Omborda jami qancha un bor?

b) Hamma un aralashtirilib, 20 kg lik qoplarga solinsa, nechta qop bo'ladi?

5. Aziza soat 8:40 da uyda bir kunga issiq suv o'chirilishini bilib, suv zaxirasini to'ldirishga qaror qildi. 50 sekund ichida jo'mrakdan 2 litr suv oqib tushadi. Aziza ikkita 20 litrlik bakni, bitta 8 litrlik qozonni va 4 ta 3 litrlik bankani to'ldirishi kerak.

a) Aziza qancha suv yig'adi?

b) Bir kishi kuniga o'rtacha 18 litr suv iste'mol qilsa, bu suv uning 4 kishilik oilasiga yetarli bo'ladimi?

d) Aziza suv yig'ishni soat nechada tugatadi?

6. Yozda onam 12 litr shaftoli murabbo, undan 3 marta ko'p olcha murabbo pishirdi. Bundan tashqari, 14 banka baqlajon iknasi yopdi.

U barcha murabbolarni 500 ml bankalarga joyladi. Onam nechta banka ishlatgan?

7. Hisoblang. Amallarni to'g'ri tartibda qo'ying va hosil bo'lgan so'zlarni yozing. Ularda qanday umumiylik bor?

a) $423\,378 : (49\,386 - 453 \cdot 109) + 8\,845 : (216 - 187)$

B 23	A 9	X 29	Z 49 377
A 47 347	I 47 042	E 3 421	R 305

b) $(9\,000 - (12 \cdot 402 + 3\,790)) + 72\,000 : (13 \cdot 37 - 436)$

A 1 986	X 4 824	A 8 614	Z 386
E 3 230	N 45	I 481	A 1 600

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Amaliy topshiriqlar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Amaliy topshiriqlar, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarning ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Taqqoslang.

11 km 276 m + 12 km 390 m va 36 125 m

12 m 3 dm 8 cm - 7 m 54 cm va 43 dm 5 cm

4 dm 25 mm + 518 mm va 93 cm 7 mm

74 010 dm - 28 685 dm va 3 601 m

2. Jadval yordamida masalalarni yeching.

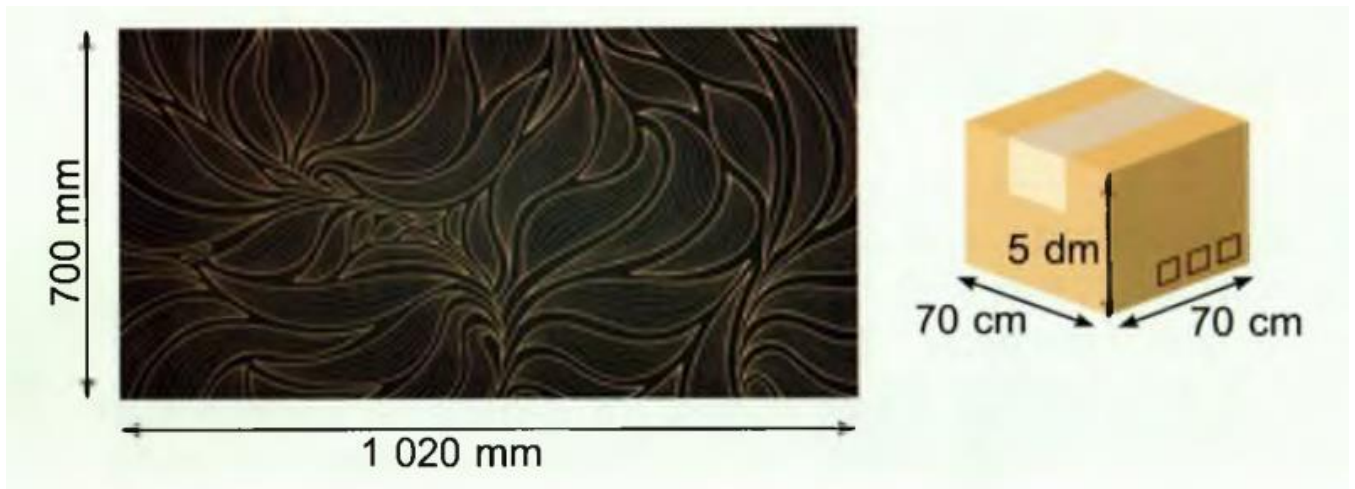
a) Azizaning uyidan maktabgacha 3 ta bekat bor. Bu yo'lni u 1 400 so'mga avtobusda bosib o'tishi yoki piyoda borishi mumkin. Agar Aziza 20 o'quv kunida maktabga piyoda borib-kelsa, qancha pul tejaydi?

b) Maktabda kolbasa va sabzavotli bulochka 8 000 so'm turadi.

Aziza uyida tayyorlangan buterbrod 4 500 so'mga tushishini hisoblab chiqdi. Aziza 5 o'quv kunida qancha pul tejaydi?

3. Madina pulini tejash maqsadida dugonasiga beradigan sovg'asini o'zi qadoqlashga qaror qildi. Rasmlardan foydalaning va o'rash qog'ozi qutining barcha tomonlarini yopish uchun yetarli bo'ladimi?

Aniqlang.

4. Blitz savollar. Masalalarga doir ifodalar tuzing.

a) Avtomobilning yonilg'i bakiga a litr benzin quyildi. Uning beshdan bir qismi shaharga olib boradigan yo'lga sarflandi. Necha litr benzin qoldi?

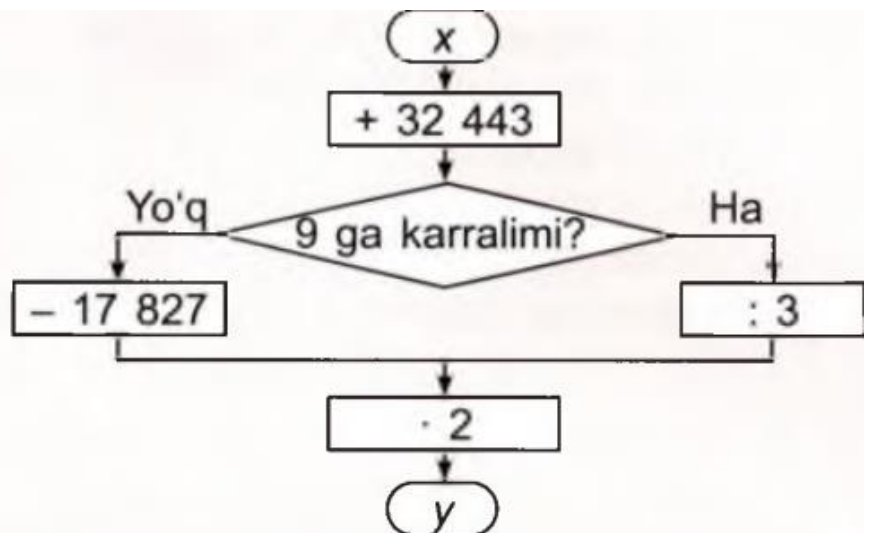
b) Avtomobil x km ni soatiga 60 km tezlikda o'tdi. Mashina qancha vaqt yurdi?

d) Bitta yoqilg'i quyish shoxobchasida benzin narxi 1 litr uchun n so'm, ikkinchisida esa m so'm ($m < n$). 30 litr benzin birinchisidan emas, ikkinchisidan sotib olinsa, qancha pul tejash mumkin?

e) Avtomobil 6 soatda t km yo'lni bosib o'tdi. Agar u tezligini soatiga 20 km ga oshirsa, shu vaqt ichida necha kilometr yo'lni bosib o'tadi?

5. Jadvalni algoritm yordamida to'ldiring.

x	y
45 672	
37 604	
92 594	
61 099	

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Parallel va perpendikular to'g'ri chiziqlar

Darsning maqsadi:

- a) ta'limiy maqsad-** o'quvchilarga Parallel va perpendikular to'g'ri chiziqlar, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.
- b) tarbiyaviy maqsad-** O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.
- d) rivojlantiruvchi maqsad-** o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;
kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;
murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

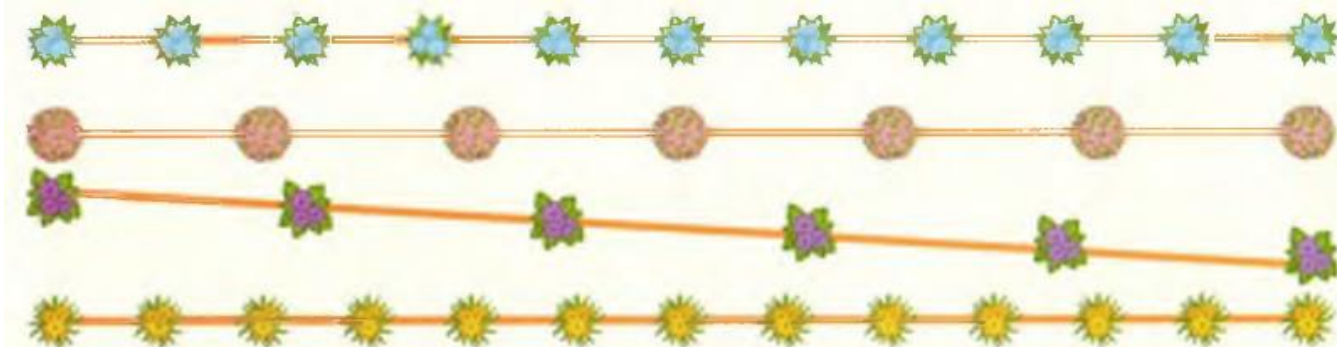
№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Gul pushtalari bir-biriga qat'iy parallel bo'lishi kerak. Quyidagi pushtalar bu shartga javob beradimi? Agar har bir pushtaning uzunligi 60 m bo'lsa, pushtada gullar bir-biridan qanday masofada ekilgan?

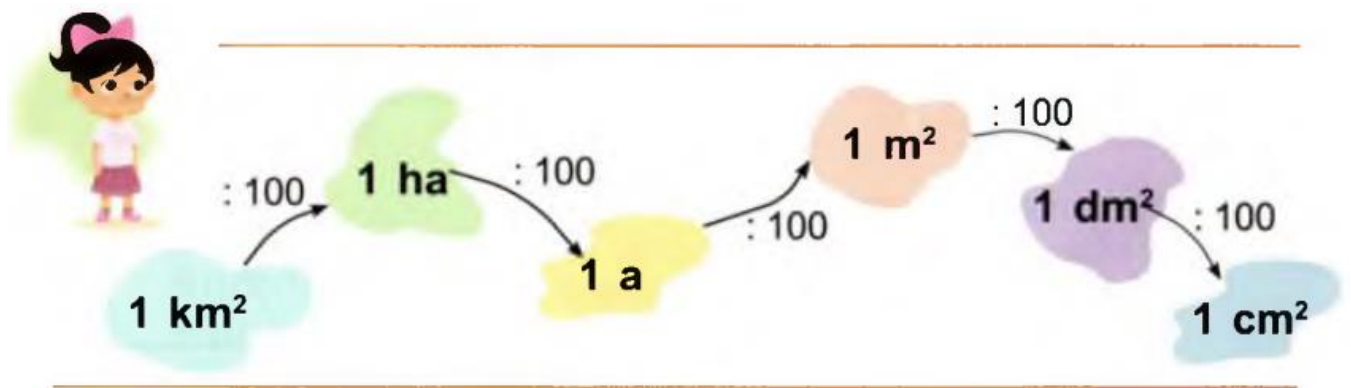
3. Ikkita vertikal parallel to'g'ri chiziq chizing. So'ngra ular bilan kesishadigan ikkita gorizontaal parallel to'g'ri chiziq chizing. Kesishish natijasida hosil bo'lgan shaklni bo'yang. Bu qanday shakl?
 4. Daftaringizga bo'yi (640 - 160): 3 cm va eni bo'yidan(401 - 399) marta kichik bo'lgan to'g'ri to'rtburchak chizing. To'g'ri to'rtburchakning perimetri va yuzini toping.
 5. Hosildorlik bir kvadrat metrdan necha kilogramm sabzavot yig'ib olinganini ko'rsatadi. Qaysi sabzavotning hosildorligi yuqori?

a) Bir tupdan o'rtacha 15 kg pomidor olinadi. Bir kvadrat metrda 3 tup pomidor butasi o'sadi.

b) 20 m² maydondan o'rtacha 120 kg bodring terib olinadi.

6. "Husayni" navli uzum 4 gektardan 68 t, "Oq kishmish" navli uzum esa 9 gektardan 108 t hosil

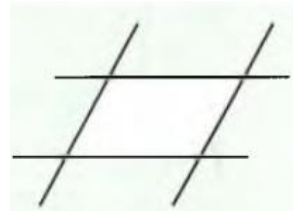
IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini

mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Namunadagi kabi daftaringizga ikkita gorizontaal va ikkita qiya parallel to'g'ri chiziq chizing. Kesishish natijasida hosil bo'lgan shaklni bo'yang. Uning tomonlarini millimetrlarda o'lchab, perimetrini toping.

O'IBDO': _____
 (imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Koordinata nuri

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Koordinata nuri, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarning ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Sinfdoshingiz bilan o'ynang. Ham 5 ga, ham 9 ga bo'linadigan barcha sonlarni kirn tezroq topa oladi?

345 780	301 205	129 006	160 840
12 375	927 270	157 635	244 590
64 270	600 330	906 960	720 081

2. Dastgoh soatiga 26 m² gazlama ishlab chiqaradi. Sonli nur yordamida quyidagilarni aniqlang:

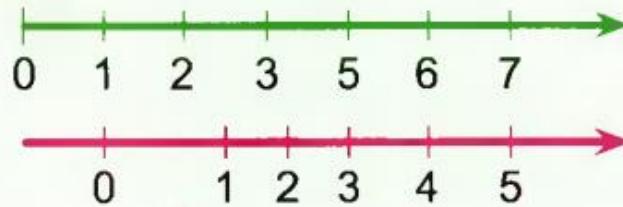
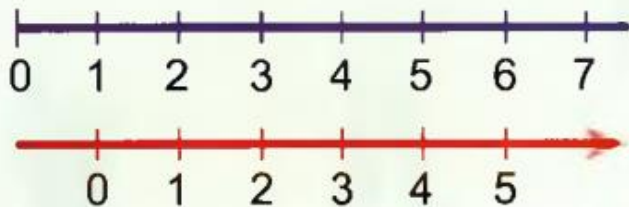
a) 26 m² gazlama tayyorlash uchun necha soat kerak bo'ladi?

78 m², 130 m², 182 m² gazlama tayyorlash uchun-chi?

b) 2, 4, 14 soatlik ish vaqtida qancha gazlama ishlab chiqariladi?

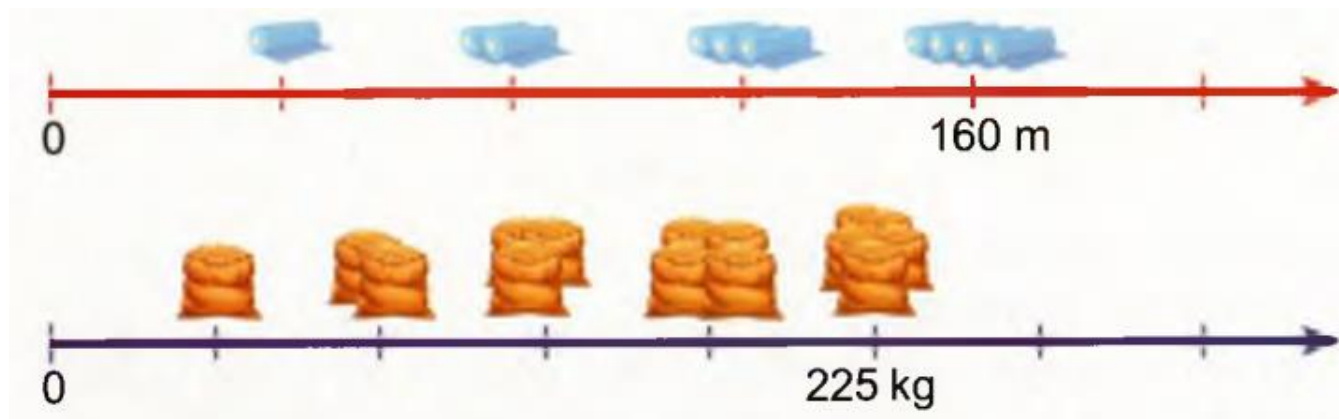

3. Ushbu chizmalarda koordinata nurlari noto'g'ri yasalganligini isbotlang. Xatolarni tuzatishga yordam bering.

4. Birlik kesma sifatida 2 ta katakchani olib, daftaringizga koordinata nurini chizing. Sonli nurda S (4), Z (12), U (1), T(48:6), O (81 - 72) nuqtalarni belgilang. Qanday so'z hosil bo'ldi?

5. Ushbu holatlarning har birida bo'linishlar qiymati qanday

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Koordinata burchagi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Koordinata burchagi, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish

kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

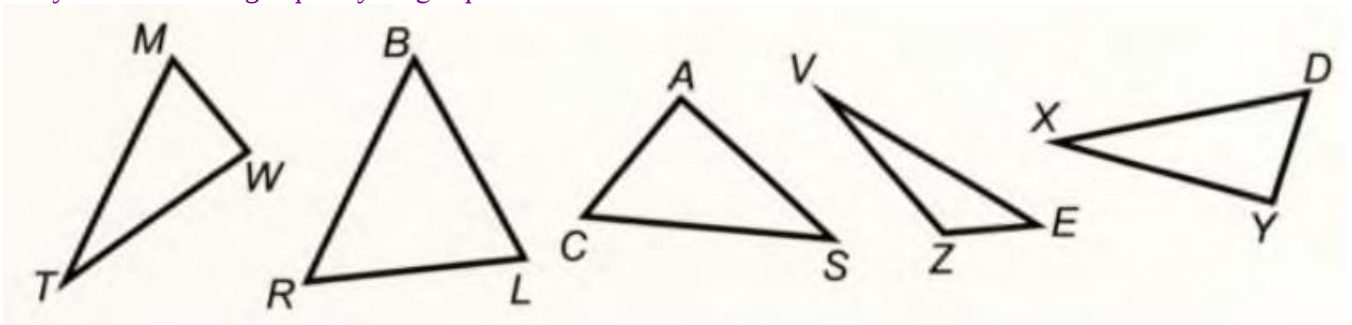
I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

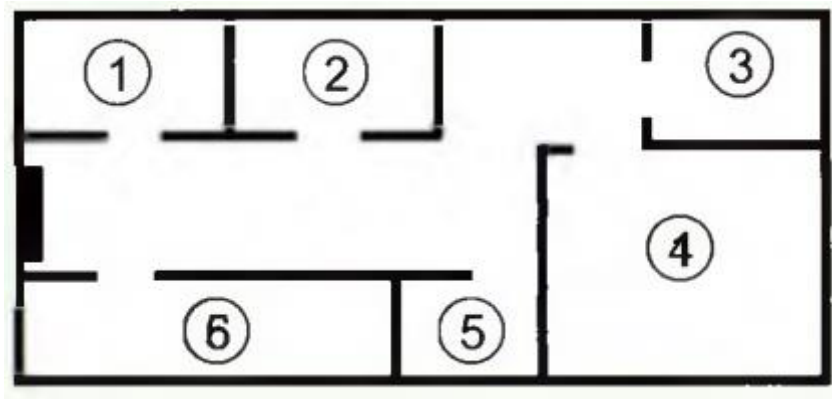
1. To'g'ri burchaklarni ifodalovchi harflardan qanday so'z hosil bo'ldi?

Bu yondosh mavzuga qanday bog'liq?

2. Jasur Akmalga savdo markazidan sovg'alar sotiladigan do'konni qanday topish mumkinligi haqida ma'lumot yozdi va savdo markazining rejasini chizdi. Ma'lumotdan foydalanib, ushbu do'konning tartib raqamini aniqlang.

Savdo markaziga kiraverishda darhol o'ng tomonda sut bo'limi, chap tomonda esa dorixona bo'ladi. Sut do'koni yonidan o'ting va undan keyin yana o'ng tomonda siz don mahsulotlari: bug'doy, arpa, suli sotiladigan kichik do'konni ko'rasiz. Biroz keyinroq o'ng tomonda eng katta bolim - supermarket joylashgan. Supermarket kirishiga qaragan holda turing. Chap tomoningizda qizil belgili do'kon bo'ladi. Ana shu sovg'a do'koni.

3. Koordinata burchagini chizing. Har bir nurda 2 katakchani birlik kesma sifatida oling.

a) Unda A (2; 2), B (6; 2), C (2; 5) nuqtalarni belgilang. Barcha nuqtalarni kesmalar bilan tutashtiring. Qanday shakl hosil bo'ldi?

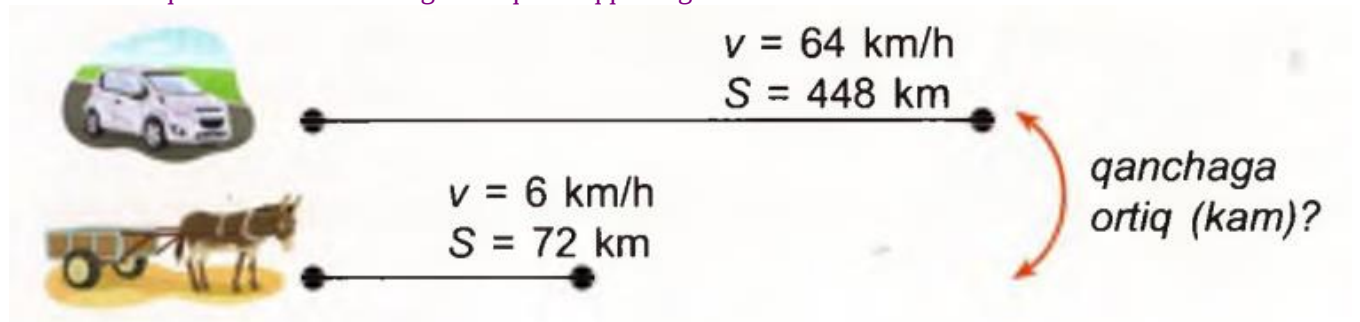
b) Bu shaklning burchaklari qanday (o'tkir, to'g'ri, o'tmas) bo'ladi?

d) Bu shaklning tomonlarini o'lchang va perimetrini toping.

e) Bu shaklning yuzini topa olasizmi?

4. Jo'natmani yuk mashinasida yetkazib berish uchun 4 kun ketadi. Jo'natmalarni samolyotda yetkazib berish 16 marta tezroq amalga oshadi. Jo'natmani samolyotda yetkazib berish qancha kam vaqtni oladi?

5. Har bir qatnov uchun sarflangan vaqtni taqqoslang.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ustunli diagramma

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ustunli diagramma, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarni aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatlarga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqтира olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

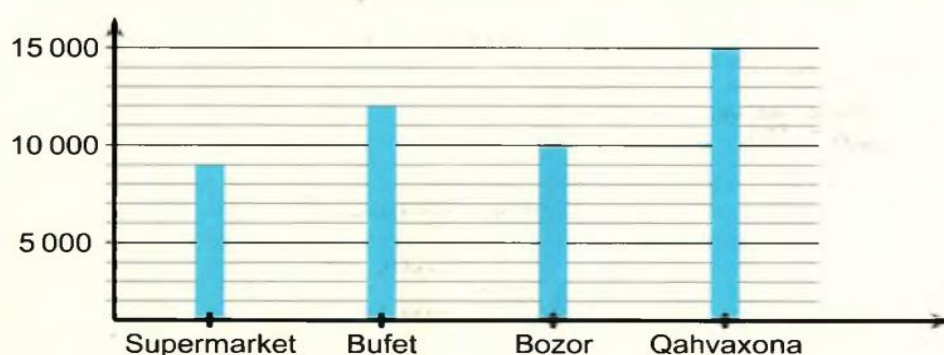
I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

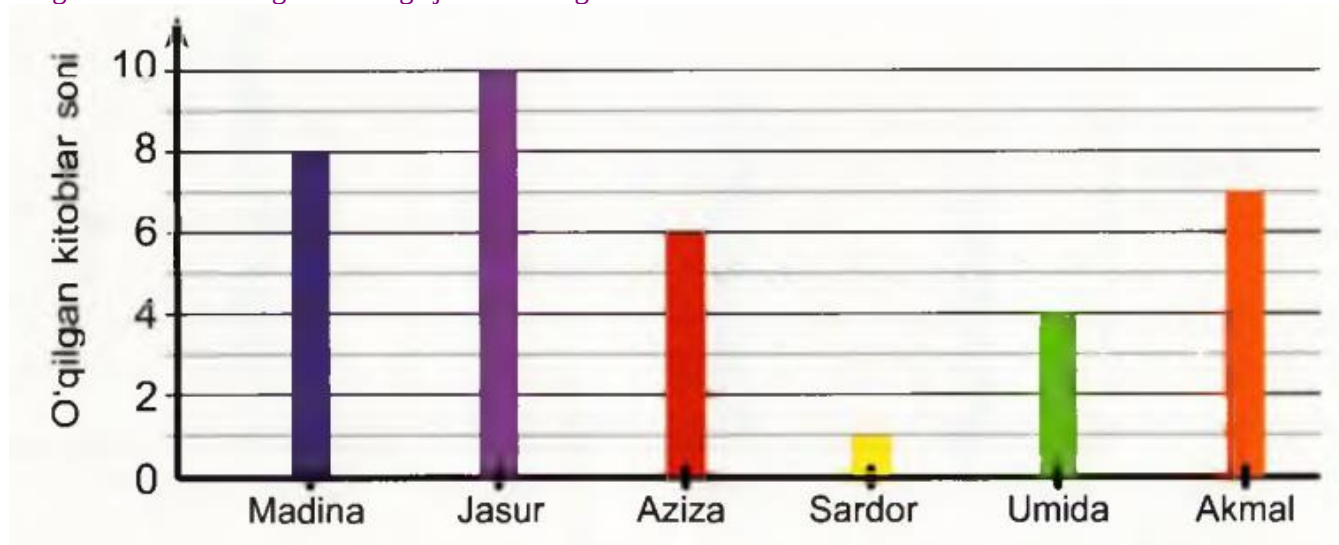
III. Yangi mavzu bayoni:

1. Aziza ayni bir turdagi shokolad narxini turli savdo nuqtalarida solishtirib ko'rdi. Qulaylik uchun u jadval va diagramma tuzdi

Joy	Supermarket	Bufet	Bozor	Qahvaxona
Narxi, so'm	9 000	12 000	10 000	15 000

- a) Eng arzon shokolad qayerda?
 - b) Qaysi usul ko'rgazmaliroq: jadvalmi yoki diagrammami?
 - d) Shu diagramma bo'yicha yana bir necha savol tuzing.
2. O'qituvchi yozda uning har bir o'quvchisi kutubxonadan qancha kitob olganini diagrammada tasvirladi. Diagrammani kuzating. Savollarga javob bering.

Savollarga javob bering.

- a) Kim eng ko'p kitob o'qigan?
 - b) Kimlar ko'proq kitob o'qiydi: qizlarmi yoki o'g'il bolalarmi va qancha ko'p?
 - d) Har bir bola o'rtacha nechta kitob o'qigan?
3. Mehmonxona va yo'lakni ta'mirlash uchun 27 o'ram gulqog'oz sotib olindi. Mehmonxonaga yo'lakka qaraganda 2 baravar ko'p gulqog'oz talab etiladi. Mehmonxona uchun necha o'ram gulqog'oz kerak bo'ladi?
4. Jasurda 3 ta olma bor. U olmalarni 3 ta xaltachaga shunday joylashtirishi kerakki, bunda har bir xaltachada turli miqdorda olmalar bo'lishi kerak. Unga bu ishni amalga oshirishda yordam bering.
5. Ona tili fanidan olimpiadada Jasur 9 ball, Madina Jasurdan 1 ball kam, Akmal esa Jasurdan 2 ball ko'p oldi. Aziza Jasur, Akmal va Madina birgalikda olgan ballaridan 3 baravar kam ball oldi.
- a) Ularning har biri necha ball oldi?
 - b) Olimpiada ishtirokchilarining natijalarini aks ettiruvchi ustunli diagramma tuzing.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____

(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Chiziqli diagramma

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Chiziqli diagramma, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar ko'rinishida berilgan statistik ma'lumotlarga asoslanib, turli obyekt va hodisalarni taqqoslay olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

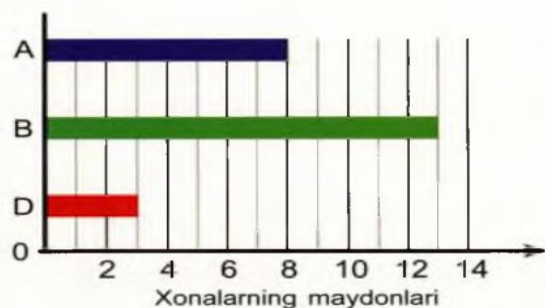
III. Yangi mavzu bayoni:

1. Diagrammada ushbu uydagi xonalarning maydonlari ko'rsatilgan.

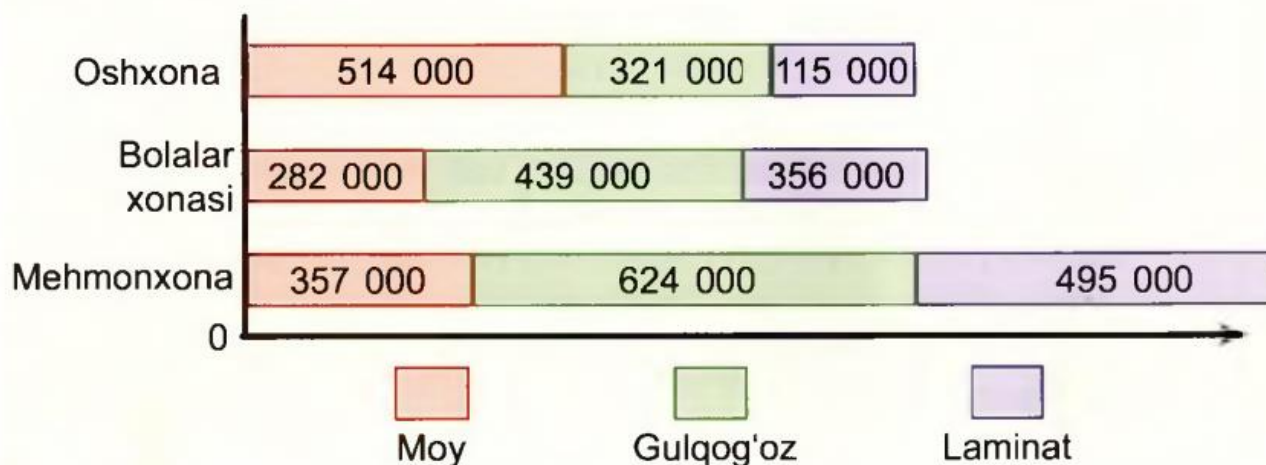
Diagramma va rasmdagi ma'lumotlardan foydalanib, toping:

a) har bir xonaning maydonini;

b) butun uyning maydonini.

Har bir xonani ta'mirlash uchun gulqog'oz, bo'yoq va laminat ► sotib olish kerak edi. Har bir xonaga qancha so'm sarflanganligini aniqlang.

3. Ikki usta maktab partalarini bo'yashdi. Qaysi usta katta ish hajmini bajardi?

4. a) Qoldiqli bo'lishni bajaring.

56 789 : 10 730 452 : 100 411 286 : 1000

b) Ifodalang: 56 789 o'nlik va birliklarda; 773 0452 yuzlik va birliklarda; 411 286 minglik va birliklarda.

d) Ifodalang:

56 789 mm ni santimetr va detsimetrlarda; 730 452 cm ni detsimetr va metrlarda; 411 286 m ni kilometr va metrda.

Nimani ilg'adingiz?

5. Hisoblang. Ustunli diagramma yana qanday nom bilan ataladi?

A 5 913 : 9 **I** 1 293 : 3 **G** 1 946 : 7 **M** 4 560 : 5
O 4 242 : 6 **S** 4 640 : 8 **T** 1 710 : 9 **R** 3 330 : 9

278	431	580	190	707	278	370	657	912	912	657
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Amaliy masalalar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Amaliy masalalar, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarning ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildira olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarini yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Aziza bir quti shokolad sotib olmoqchi. U 120 000 so'mgacha pul sarflashga tayyor. U qaysi qutilarni tanlagani ma'qul?

108 000 so'm

78 000 so'm

176 000 so'm

Qaysi qutidagi shokolad donasi eng arzon?

3. Madina dugonalari uchun esdalik sovg'alar sotib oldi. Birinchi gilamcha uchun 167 200 so'm, ikkinchisiga esa birinchisiga nisbatan 31 800 so'm kam to'ladi. Uchinchi gilamchanning narxi birinchi va ikkinchi gilamchanning o'rtacha narxiga teng. Madina hammasi uchun qancha pul bergan?

4. Ifodalarni yozing va savollarga javob bering.

a) Aziza 6 500 so'mga daftar, 24 000 so'mga bo'yoq, 1 750 so'mga ruchka oldi. Xarid uchun unga 4 500 so'm chegirma berildi. Aziza qancha so'm to'ladi?

b) 3 ta kitob 45 600 so'm. Mazkur kitoblarning 4 tasi qancha turadi?

d) Olmaning kilogrammi 12 000 so'm, olxo'ring kilogrammi 8400 so'm. Aziza ikki kilogramm olma, bir kilogramm olxo'ri olmoqchi. U mevalar uchun necha so'm to'laydi?

5. Mohira opa kunlik xarajatlarining diagrammasini yasadi. Dushanba kuni 76 900 so'm, seshanba kuni 117 000 so'm, chorshanba kuni 98 000 so'm, payshanba kuni 46 700 so'm, juma kuni 106 000 so'm

sarflagan. Lining diagrammasida haftaning har ish kuni qanday rangda belgilanishi mumkin?

6. Naqshli yostiqliq tomonlari 42 cm bo'lgan kvadrat shaklda. Agar shu yostiqliq tomonlaridan 6 cm katta

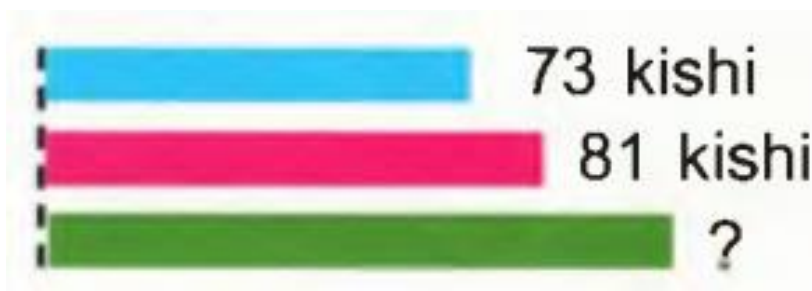
bo'lgan ikkita kvadrat kesib olinsa, bitta yostiqliq tayyorlash uchun qancha mato ishlatiladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: Madina tengdoshlari do'kondan oziq-ovqat mahsulotlarini o'zlari xarid qila oladimi yoki yo'qligini aniqlashga qaror qildi. U 116 nafar qiz va 98 nafar o'g'il bola bilan suhbat o'tkazdi. Diagrammadan foydalaning va necha kishi mustaqil ravishda xarid qila olmasligini bilib oling.

O'zim do'konga boraman: Do'konga kamdan-kam boraman: Qanday qilib oziq-ovqat sotib olishni bilmayman.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Grafik

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Grafik, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

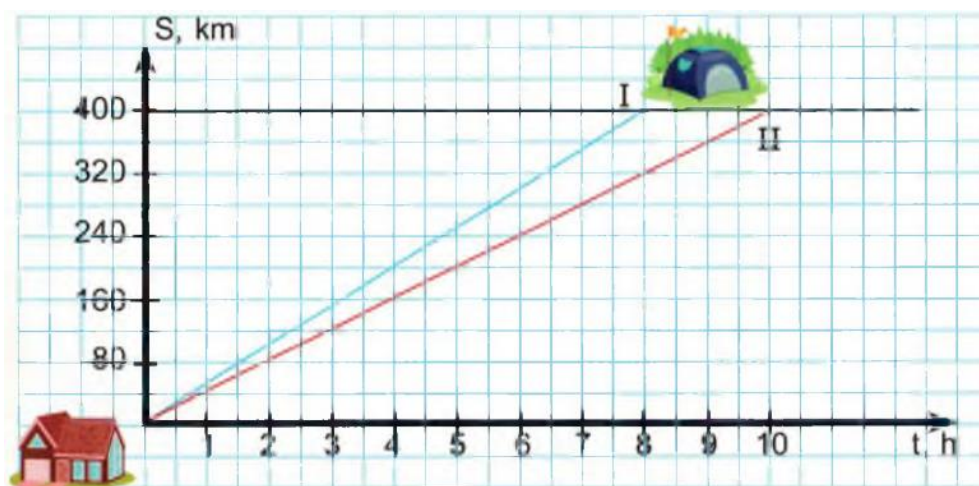
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

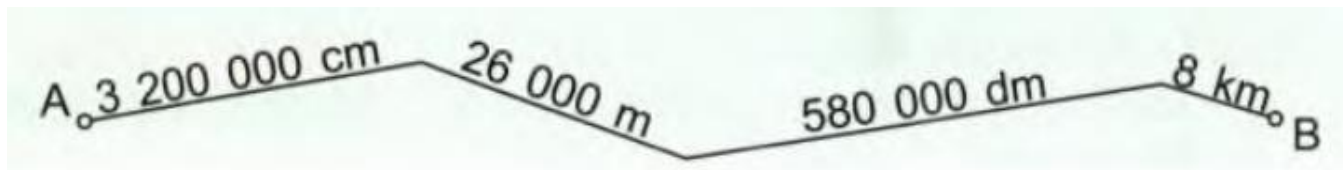
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

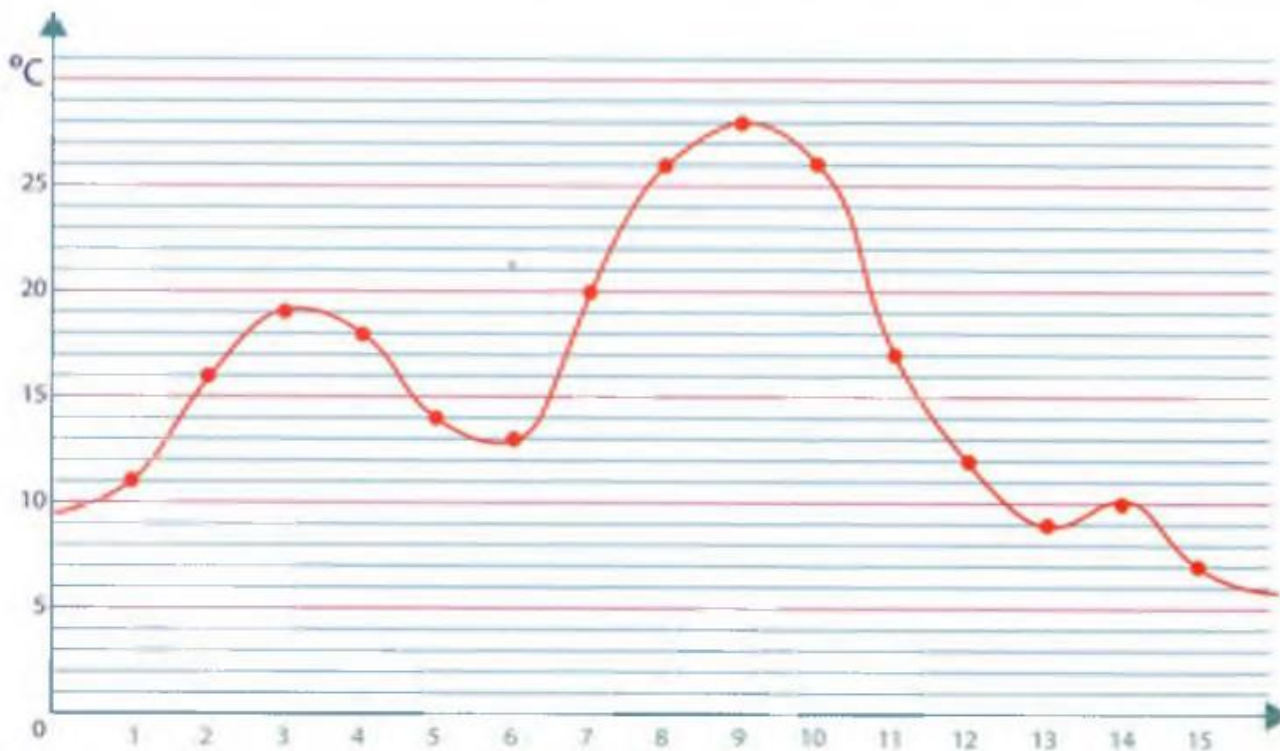
1. Chizmada ikkita avtomobilning harakat grafigi ko'rsatilgan. Chizmaga qarab, savollarga javob bering.

- Sayohatchilar oromgohi uydin qancha masofada joylashgan?
 - Har bir avtomobil qancha vaqt harakatlangan?
 - Qaysi avtomobil oromgohga avvalroq kelgan? Necha soat oldin?
 - Har bir avtomobil qanday tezlikda harakatlangan?
 - Bir avtomobilning tezligi ikkinchisining tezligidan qancha katta?
2. Chizmadan avtomobil bosib o'tgan umumiy masofani aniqlang.

2. Grafikda noyabr oyi boshida havo harorati qanday o'zgarganligi ko'rsatilgan. Grafikdan foydalanib, savollarga javob bering.

- Qaysi sanada harorat eng yuqori bo'lgan?
- 8 - noyabr kuni havo harorati qanday edi?
- 1-dan 15-noyabrgacha eng past havo harorati qancha edi?
- Noyabr oyining boshida havoning o'rtacha harorati qanday edi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Masalalar yechish, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Aziza turli mamlakatlar tangalarini yig'adi. Ifodalarni hisoblang. Topilgan oxirgi qiymat uning kolleksiyasida qancha tanga borligini ko'rsatadi.

$$O = 5509 : 7$$

$$I = 296 + A$$

$$Y = H : 3$$

$$X = H - 219$$

$$T = K \cdot 4$$

$$Y = T : 8$$

Bu yerda qaysi davlat tangasi ko'rsatilgan? Sonlar o'rniga topilgan qiymatlarni qo'ying.

21; 65; 189; 240; 600; 729; 1000; 2061 sonlaridan:

a) juft sonlarni;

b) 3 ga bo'linadigan sonlarni;

d) 5 ga bo'linadigan sonlarni;

e) 9 ga bo'linadigan sonlarni;

f) yaxlit sonlarni tanlang.

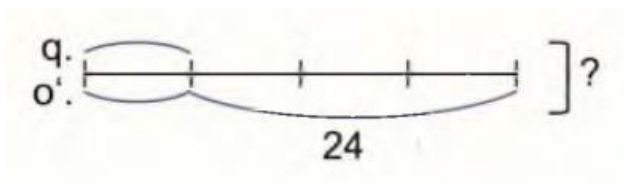

2. Umidaning sevimli mashg'uloti - to'qish. U bir juft paypoq to'qish uchun 4 ta kalava ip sarflagan. Bitta kalava ip 105 m. Bir juft paypoq uchun necha metr ip ketgan? 8 juftga-chi?

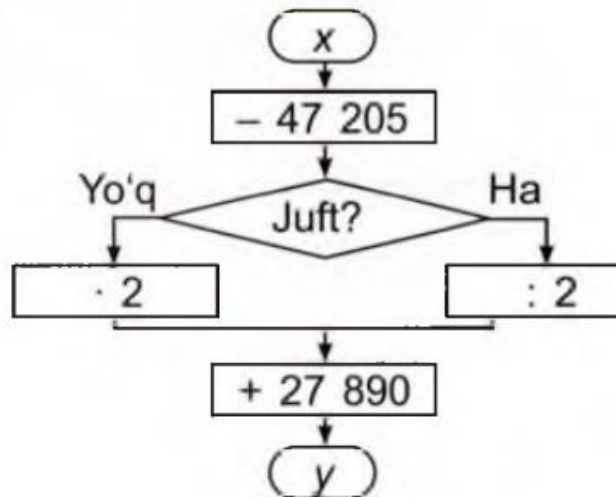
3. Ozodaning do'stlari shaxmat to'garagiga qatnashadilar. To'garakdagi qizlar o'g'il bolalarga qaraganda 24 nafar kam. Qizlar o'g'il bolalardan to'rt marta kam bo'lsa, to'garakda nechta bola bor?

Masalani yechish uchun namunaviy sxemadan foydalaning.

4. Algoritm yordamida jadvalni to'ldiring.

x	y
65 672	
87 637	
94 551	
51 048	

5. Bir xil ko'rinishdagi 9 ta tanga orasida bitta soxta tanga bor. Uning vazni haqiqiylaridan biroz yengilroq. Agar qadoqtoshsiz faqat pallali tarozidan foydalanishga ruxsat berilsa, bu tangani 2 marta tortishda qanday aniqlash mumkin?

6. Badiiy to'garakning yil davomidagi faoliyatida bolalar tabiiy material va qog'ozdan 112 ta hunarmandchilik buyumlari yasashdi. Tabiiy materiallardan qog'ozga qaraganda 3 marta ko'p buyumlar tayyorlangan bo'lsa, ular har bir turdagi materialdan nechtdan buyum yasashgan?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Masalalar yechish, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarining ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Milliy va umummadaniy kompetensiya:

kundalik hayotda matematik usullar samarali ekanligini tushuna olish;

zaminimizda yashab o'tgan buyuk allomalarimiz haqida ma'lumot bera olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

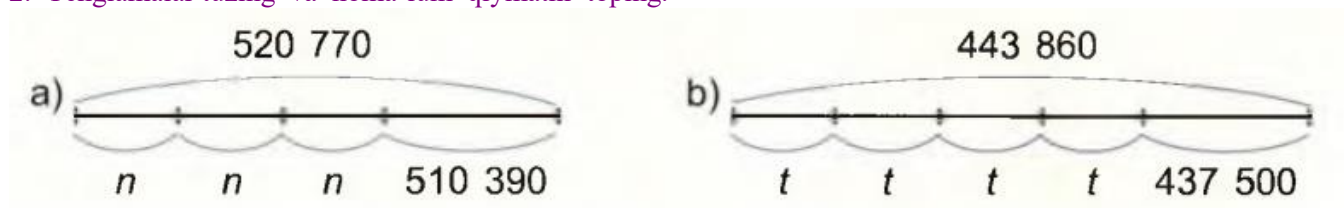
I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Bir kecha-kunduzda fabrikada 2 240 m chit, chitdan 8 marta kam? jun gazlama, jun gazlamadan 750 m ko'p velyur, jun gazlama va velyur qancha bolsa, shuncha xomsurp ishlab chiqarilgan. Shu kuni fabrikada hammasi bo'lib qancha mato ishlab chiqarilgan?

2. Tenglamalar tuzing va noma'lum qiymatni toping.

3. Tenglamalarni yozing va ularni yeching. Tekshiring.

a) Xonadon yuzasi teng bo'lgan ikkita xonadan iborat. Bitta xonaning kengligi d m ga teng, bu uning uzunligidan 2 marta kichik.

Xonalarning umumiy yuzasi qancha?

b) Usta va uning shogirdi uyning devorlarini bo'yashlari kerak.

Usta bir soat ichida κ m² devorni bo'yashi mumkin, bu shogirdning ishidan 2 marta ko'p. Shogird 8 soatlik ish kunida necha kvadrat metr devorni bo'yaydi?

d) 1 dm² devorni bo'yash uchun t millilitr bo'yoq kerak bo'ladi. Uzunligi 5 m va balandligi 3 m bo'lgan devorga qancha bo'yoq kerak?

4. Diagrammadan foydalanib:

a) Bu oyda kim eng yaxshi natija ko'rsatganini aniqlang.

b) Har bir usta nechta detal yasagan?

d) Ustalar hammasi bo'lib nechta detallar yasagan?

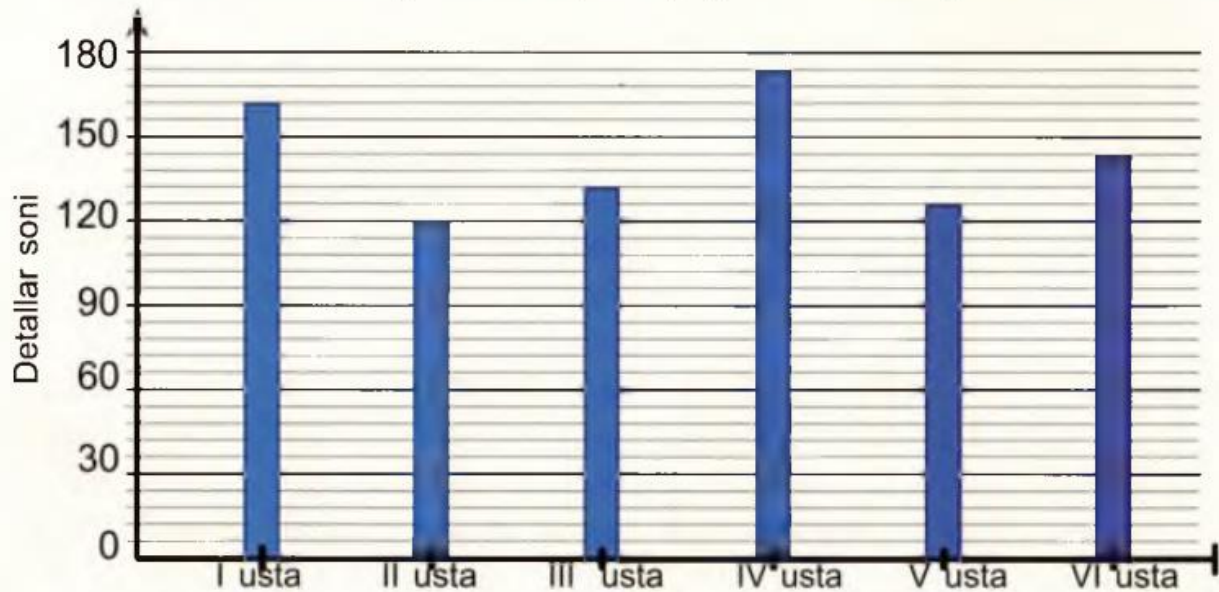
e) Bitta usta o'rtacha necha detal yasagan?

5. 1) Boshlang'ich katakdan 6 ta katak o'ngga, 4 ta pastga,

1 ta o'ngga, 2 ta pastga, 8 ta chapga, 4 ta yuqoriga, 1 ta

o'ngga, 2 ta yuqoriga tasnifiga ko'ra daftaringizga shakl chizing.

Ustalarning oktabr oyida qilgan ishlari haqida hisobot

Hosil bo'lgan ko'pburchakning yuzi va perimetrini toping.

6. 1) Boshlang'ich katakdan 6 ta katak o'ngga, 4 ta pastga, 1 ta o'ngga, 2 ta pastga, 8 ta chapga, 4 ta yuqoriga, 1 ta o'ngga, 2 ta yuqoriga tasnifiga ko'ra daftaringizga shakl chizing.

2) Hosil bo'lgan ko'pburchakning yuzi va perimetrini toping.

7. Tikuvchilik sexida 3 000 ta xalat tikilishi kerak. Bir kunda bitta tikuvchi 6 ta xalat tika oladi, shogirdi esa undan 2 marta kam tikadi. Sexda 21 nafar tikuvchi va 8 nafar shogirdlari mehnat qiladi. Ular bir kunda nechta xalat tayyorlaydilar? Buyurtmani bajarish uchun ularga necha kun kerak bo'ladi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____
(imzo) (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Venn diagrammasi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Venn diagrammasi, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish; atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish; muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish; guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish hamda foydalanish

kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

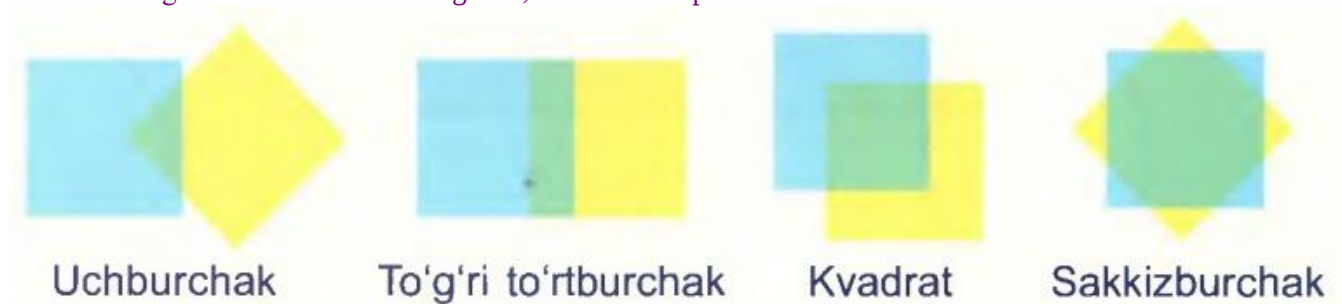
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ikki to'g'ri to'rtburchak kesishganda, turli xil ko'pburchaklar hosil bo'lishi mumkin.

Ikki uchburchak kesishganda qanday shakllar hosil bo'lishi mumkin?

2.Venn diagrammasini o'rganing.

a) A to'plam elementlarini;

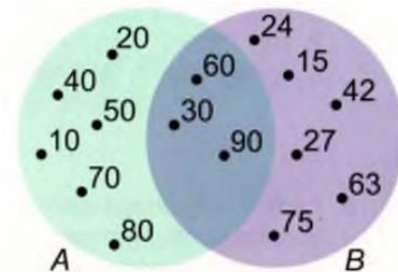
b) B to'plam elementlarini;

d) A va B to'plam elementlarini aniqlang.

A to'plam elementlarini qanday umumiy xususiyat birlashtiradi?

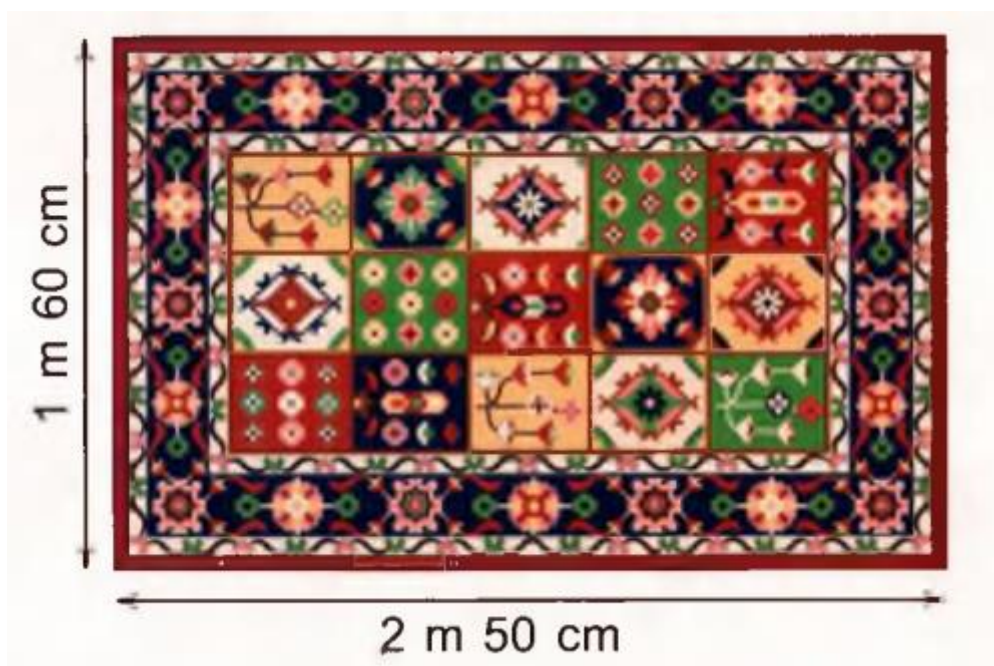
B to'plam elementlarini qanday umumiy xususiyat birlashtiradi?

Ular kesishmasi elementlarini qanday umumiy xususiyat birlashtiradi?

3. Farhod oshxonaga qancha mahsulot olib kelinganini yozib olishga yordam berdi. Hammasi bo'lib 1 t sabzavot: kartoshka, sabzi, piyoz, pomidor va bodring keltirildi. Kartoshkaning miqdori 240 kilogramm, bu sabzidan 5 marta, piyozdan 3 marta ko'p. Sabzavotlarning qolgan qismi - pomidor va bodringning miqdori teng. Oshxonaga necha kilogramm pomidor keltirilgan?

3. Gilamni tozalash narxi uning yuziga bog'liq. Aziza gilam tozalatishga qancha pul ketishini bilmoqchi. Agar tozalash narxi 1 m² uchun 12 000 so'm bo'lsa, qancha pul to'lash kerak bo'ladi?

4. Madina xamirni kvadrat shaklda yupqa yoydi. Keyin uni yarmiga qatladi, keyin yana yarmiga qatladi va natijada hosil bo'lgan bo'lakni yana yarmiga qatladi. Yoyilmaning yuzasi qanchaga kamaydi?

5. Aziza pulni rejalashtirishni o'rganmoqda. Buning uchun u pulini ikki qismga ajratdi: telefon sotib olish va joriy xarajatlar uchun.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Masalalar yechish, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

O'zini o'zi rivojlantirish kompetensiyasi:

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini (maqsadini) topa olish va ifodalay olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv masalasini qismlarga ajrata olish;

o'qituvchi bilan birgalikda masala yechimiga yaqinlashish darajasini baholay olish va zarur hollarda o'z faoliyatini to'g'irlay qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda o'quv faoliyat natijasini tahlil qila olish;

o'qituvchi bilan birgalikda yo'l qo'yilgan xato va noaniqliklarni topa olish, ularni tuzata olish;

xususiy misollar va kuzatishlar tahlili asosida obyektlar umumiy hossalarni aniqlay olish;

mavjud bilim va ko'nikmalarni kundalik vaziyatga qo'llay olish;

ijtimoiy hayotdagi vaziyatlarga nisbatan o'zining ijobiy estetik-emotsional munosabatini shakllantira olish;

o'qishga va yangi bilimlarni egallashga qiziqтира olish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

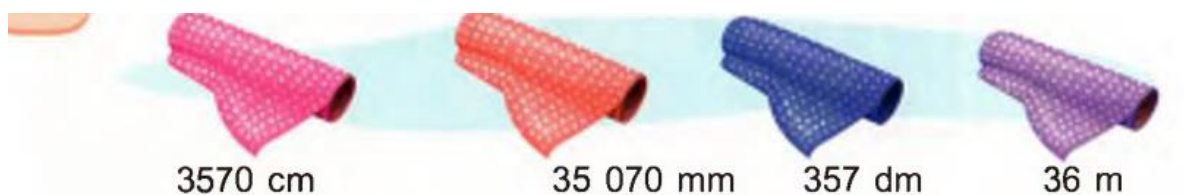
№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

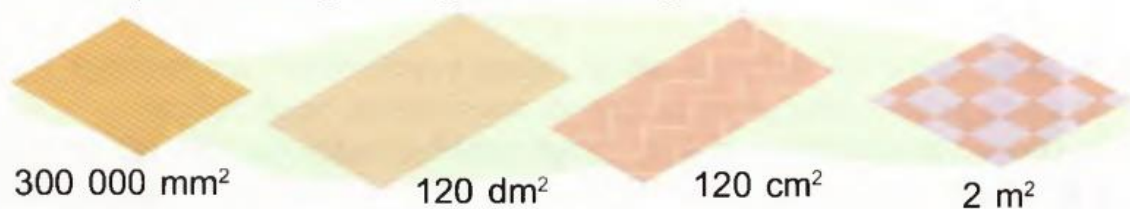
II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. a) Uzunligi eng katta mato bo'lagini tanlang.

b) Yuzasi eng katta gilamni tanlang.

d) Hajmli eng katta bakni tanlang.

12 dm³

3 000 dm³

2 000 000 cm³

2 m³

Noma'lum miqdorlarni topish uchun ifodalar yozing.

	Narxi (kg)	Miqdor	Qiymati
Pomidor	13 800 so'm	7 kg	?
Go'sht	67 000 so'm	?	536 000 so'm
Yog'	?	5 kg	235 000 so'm

3. Quyidagi ifodalarni yozing:

a) birinchi hadi 7 028 son, ikkinchi hadi 16 va 106 sonlarining ko'paytmasi bo'lgan yig'indini;

b) kamayuvchi 9 000 va 30 sonlarining bo'linmasi, ayiriluvchi 197 bo'lgan ayirmani;

d) birinchi ko'paytuvchi 9, ikkinchisi esa 1 894 va 1 906 sonlarining yig'indisi bo'lgan ko'paytmani.

4. Ikkita yuk mashinasida bir xil qopdagi 4500 kg kartoshka bozorga keltirildi. Birinchi yuk mashinasida 38 ta, ikkinchi yuk mashinasida 52 ta qop kartoshka bolgan. Bitta qopda necha kilogramm kartoshka bor?

5. Bozordagi barcha peshtaxtalar uchun kleyonka sotib olishingiz kerak. Har bir peshtaxtaning uzunligi 5 m 64 cm. Hammasi bo'lib bozorda 3 ta qator mavjud, har bir qatorda 12 ta peshtaxta mavjud. Qancha metr kleyonka sotib olishingiz kerak?

6.. Hisoblang.

4 km - 500 m

26 dm - 16 mm

4 m 2 dm - 56 dm

77 kg - 900 g

30 q - 30 kg

5 t 6 q - 167 kg

6 h — 51 min

1 h 36 min - 54 min

2h - 35 min 30 sec

7. Birinchi qatordagi peshtaxtada ikkinchisiga qaraganda 2 barobar ko'p shaftoli bor edi. Birinchi qatordan ikkinchi qatorga 9 dona shaftoli ko'chirilgandan so'ng ikkala qatordagi shaftolilar soni bir xil bo'ldi.

Dastlab har bir qatorda nechtdan shaftoli bor edi?

8. Go'sht bozorida 3 kg qo'zi go'shti kilogrammi 78 ming so'mdan, qo'y yog'i esa 2 baravar arzoniga sotib olindi. Qo'zi go'shtiga qaraganda qo'y yog'i uchun 3 baravar kam pul to'landi. Qancha qo'y yog'i sotib olingan? Qo'y yog'ining narxi qancha edi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Masalalar yechish

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Masalalar yechish, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni

boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar ko'rinishida berilgan statistik ma'lumotlarga

asoslanib, turli obyekt va hodisalarni taqqoslay olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Ifodalarni solishtiring. Ularni hisoblamasdan solishtirish mumkinmi?

$$670 + 54 \square 54 + 670$$

$$(153 + 76) + 18 \square 153 + (76 + 18)$$

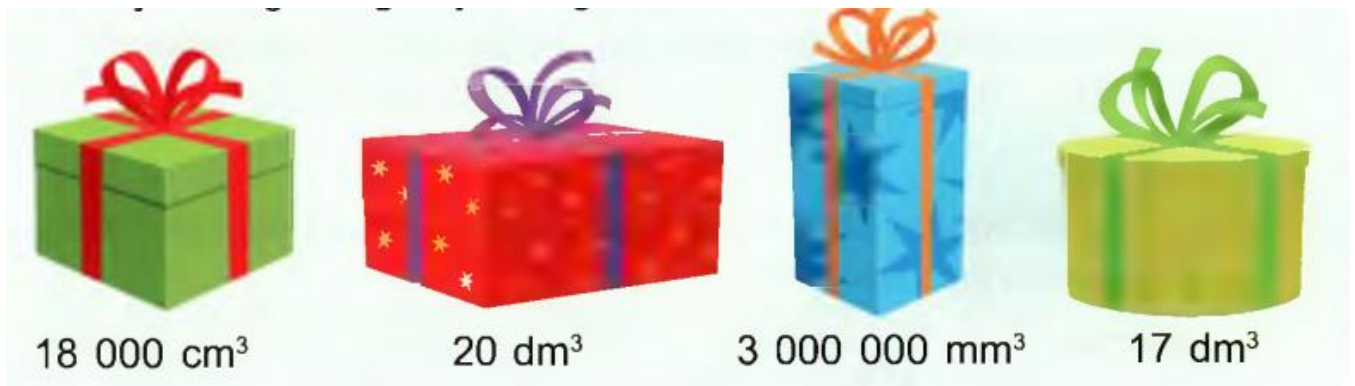
$$140 + 80 \square 150 + 80$$

$$76 + 18 + 15 \square 76 + 15 + 18$$

$$130 + 90 \square 150 + 70$$

$$29 + 71 + 16 \square 29 + 71$$

2. Qaysi sovg'aning hajmi eng katta?

3. O'quvchilar sinfda otkritkalar yasadilar. Ularni tayyorlash uchun 21 315 cm² qizil qog'oz ishlatilgan, bu ko'kdan 5 baravar ko'p va yashildan 1 827 cm² kamroq. Qancha qog'oz ishlatilgan?

4. To'g'ri gaplarni toping.

a) 783 sonini 32 ga ko'paytirganda 25056 ga teng.

b) 5 727 200 ning 800 ga bo'lingan qismi 7 157 ga teng.

d) Eng kichik natural son va eng katta olti xonali sonning yig'indisi milliondan kichik.

e) 256, 391, 198 va 447 sonlarining o'rtachasi 320 dan katta.

5. Topshiriqlarga ifodalar tuzing. Noma'lumlarning berilgan qiymatlaridan foydalanib, hisoblang:

a) Sovg'alarni o'rash uchun n so'mlik 8 metr qizil tasma va qizildan 4 000 so'm arzonroq bo'lgan 4 metr oq tasma sotib oldilar. Tasmalarga hammasi bo'lib qancha to'langan? (n = 7 000)

b) Muslima do'stlariga sovg'a olish uchun 128 000 so'm ajratdi. Pulining bir qismini har birining narxi 8 500 so'm bo'lgan p ta arg'amchi sotib olishga sarflagan. Unda qancha pul qolgan?

(P = 9)

6. Sovg'a do'konlari soat nechada ochilib, nechada yopiladi? Qaysi do'kon uzoqroq ishlaydi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: 2-nazorat ishi

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Masalalar yechish, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Axborotlar bilan ishlash kompetensiyasi:

tavsiya etilgan media manbalardan axborotni izlab topa olish, zarur bo'lsa uni

boshqa ko'rinishlarga (matn, jadval, sxema va h.k.) o'tkaza olish;

ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar ko'rinishida berilgan statistik ma'lumotlarga asoslanib, turli obyekt va hodisalarni taqqoslay olish;

axborotlarni statistik ma'lumotlarning ko'rinishlarning bir turidan (ustunli, chiziqli va doiraviy diagrammalar, jadvallar, chizmalar) boshqa ko'rinishga o'tkaza olish;

uchta sonning o'rta arifmetigini topish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1-bo'lim. Sonlar va raqamlash

1. Quyidagi sonlarni raqamlar bilan ajrating:

a) 6 342 → ___ ming, ___ yuz, ___ onlik, ___ birlik

b) 9 805 → ___ ming, ___ yuz, ___ onlik, ___ birlik

2. Sonni raqam bilan yozing:

a) besh ming yetti yuz yigirma to'rt → ___

b) to'rt ming sakkiz yuz oltmish besh → ___

2-bo'lim. Amallar

3. Hisoblang:

a) $5\,678 + 3\,245 =$ ___

b) $8\,901 - 4\,578 =$ ___

c) $7\,320 + 2\,185 = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $9\,400 - 3\,689 = \underline{\hspace{2cm}}$

4. To'g'ri javobni toping:

a) $4\,500 + \underline{\hspace{2cm}} = 5\,763$

$\underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$

3-bo'lim. Ko'paytirish va bo'lish

5. Hisoblang:

a) $123 \times 4 = \underline{\hspace{2cm}}$

b) $456 \div 8 = \underline{\hspace{2cm}}$

c) $78 \times 5 = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $360 \div 6 = \underline{\hspace{2cm}}$

4-bo'lim. Tengsizliklar

6. To'ldiring:

a) $5\,210 \underline{\hspace{1cm}} 5\,215$ ($>$, $<$ yoki $=$) $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

b) $7\,899 \underline{\hspace{1cm}} 7\,890 \rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

5-bo'lim. Masalalar

7. Masalani yeching:

Maktab kutubxonasida 3 256 ta kitob bor edi. Keyin 1 874 ta kitob qo'shildi.

Jami nechta kitob bo'ldi? $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

8. Masala:

Odam 6 480 so'm pul olib keldi. U 3 275 so'mini sarfladi.

Qancha pul qoldi? $\rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

6-bo'lim. Qo'shimcha topshiriqlar

9. $4\,350 + \underline{\hspace{2cm}} = 5\,000 \rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

10. $7\,800 - \underline{\hspace{2cm}} = 6\,500 \rightarrow \underline{\hspace{2cm}}$

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO':

(imzo)

(sana)

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Ekologik masalalar

Darsning maqsadi:

a) ta'limiy maqsad- o'quvchilarga Ekologik masalalar, sonlarning yangi xossalari bilan tanishtirish, matematik qonunlarning kundalik hayotimiz bilan qanday bog'liqligi haqida tushuncha berish.

b) tarbiyaviy maqsad- O'zbekistonning qadim zamonlardan to hozirgi kungacha bo'lgan tarixi bilan tanishtirish, qadimiy va zamonaviy binolarda geometriyaning qanday qo'llanilganini tushuntirish, jadval va diagrammalar yordamida O'zbekistonning taraqqiyotini o'rgatish.

d) rivojlantiruvchi maqsad- o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undash, tog'ri va aniq hisoblash malakasini rivojlantirish, matematik topshiriqlarni bajarish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

O'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch kompetensiya elementlari:

Kommunikativ kompetensiya:

o'rganilgan atamalarning ma'nosini tushunib, to'g'ri o'qiy olish;

so'z va gaplarni bog'lagan holda o'z fikrini aniq va ravshan ifodalay olish;

fikrni mantiqiy izchillikda ifodalay olish;

matematikaga oid audio matnni tinglab, videotasvirlarni ko'rib tushunish, tegishli munosabat bildiray olish;

matematik matn ma'nosini qayta so'zlab bera olish, matematik qoidalarni yoddan ifodali ayta olish.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyasi:

boshqalar fikrini tinglab, tushuna olish, agar bu fikrni noto'g'ri deb hisoblasa, o'z fikrini himoya qila olish;

atrofdagilar bilan o'zaro muloqot chog'ida odob-axloq qoidalariga rioya qila olish va guruhda ishlay olish;

muammo va tushunmovchiliklar ro'y bergan paytlarda o'zining tutishi to'g'risida to'g'ri qaror qabul qila olish;

guruhda ishlash paytida turli maxsus rollarni ijro eta olish.

Matematik savodxonlik, fan va texnika yangiliklaridan xabardor bo'lish

hamda foydalanish kompetensiyasi:

aniq hisob-kitoblarga asoslangan holda shaxsiy rejalarni tuza oladi;

kundalik faoliyatida turli diagramma, chizma va modellarni o'qiy oladi;

murakkab bo'lmagan hisoblashlarda, o'rganilgan tenglamani yechishda, o'rganilgan turdagi yassi va fazoviy geometrik figuralarni tasvirlashda hisoblash vositalardan va tayyor kompyuter dasturlardan foydalana oladi.

Dars turi: yangi bilim beruvchi.

Dars usuli: suhbat, tushuntirish, ko'nikma va malakalarini shakllantirish, savol-javob, kichik guruhlarda ishlash.

Dars jihozi: mavzuga oid rasmlar, tarqatma materiallar, testlar, ko'rgazmali qurollar va texnik vositalar.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxiridada e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkaziladi. Uy vazifasini bajarilishini tahlili o'tkazilib no'to'g'ri bajarilgan topshiriqlar yuzasidan ko'rsatma beriladi..

III. Yangi mavzu bayoni:

1. Eng kichik o'lchov birligiga aylantiring.

6 m 4 dm 8 cm 7 h 28 min

8 km 428 m 20 min 46 s

12 dm² 36 cm²

12 m² 42 dm²

2. Savollarga javob bering.

a) Bir soat ichida ochiq jo'mrakdan 12 litr suv oqib chiqadi.

15 daqiqada krandan qancha suv oqib chiqadi?

b) Xonani isitish uchun kuniga 24 dm³ o'tin yoqiladi. Yilning qish oylari uchun qancha o'tin tayyorlash kerak?

d) Bir sinfni darslik bilan ta'minlash uchun 5 taga yaqin daraxt kesiladi. 8 ta o'rta maktab, 15 ta o'rta va 8 ta kichik sinf bo'lgan maktabni ta'minlash uchun nechta daraxt kesiladi?

3. Kuniga bitta katta daraxt bir kishiga kerakli miqdorda kislorod ishlab chiqaradi. Shahar havosining ifloslanishi tufayli kislorodning chiqishi 10 barobar kamayadi. Shaharda 630 ming aholi istiqomat qiladi. Butun aholini kislorod bilan ta'minlash uchun shaharda nechta daraxt bo'lishi kerak?

4. Uzunligi 7 m 50 cm, kengligi 3 m 20 cm va balandligi 2 m 75 cm bo'lgan xonadagi havo miqdorini toping. Uni kub detsimetr, kub metrlarda ifodalang.

5. Sinfdoshlaringiz bilan o'ynang. Xaritada ular uchun joy tanlang va joyni nomlamasdan, ifoda yordamida yo'l belgilang.

Sinfdoshlaringiz qaysi joyni belgilaganingizni topa oladimi? Ular ifodani hisoblay oladimi?

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o'tilgan mavzu yuzasidan suhbat, savol-javob o'tkazish orqali bilimlarini mustahkamlash.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)